ہڑدے ئی
نوشکے
تلار
شونکار: عبدالرازق ابا بکی
ABC Certified
Phone: 081-2827824
Fax: 081-2827825
دوشنبے 28 جون 2021ء | 17 ذی القعدہ 1442ھ | پنہ غاک: 04 | سال: 17 | تاک 339

براھوئی زبان اٹ شینک مروک آولیکو ہڑدے ئی اخبار

نہاد: 05 روپئی
www.talarbrahui.com | http://www.facebook.com/talarpub | talarpub@gmail.com

2 بولی نارکھا مرمریک ...... شونگال
2 ٹارزن وعمروعیار ...... نورپرکانی
3 انسانی تاریخ ......غفور جان ساسولی

اپوزیشن ٹھیکہ فنڈ و کاریم تیکن براز کننگ ئے اٹی ءِ جام کمال

بلوچستان عوامی پارٹی وسیوتی جماعت آک بھاز خواری اٹ 4 تُو اٹ الس دوست بجٹ اس جوڑ کریرو کل گڑاتے جم اٹ اسمبلی ٹی پیش کرسا پاس کریرہ بجٹ نا فائنل دروشم' کچ وشونداری کاریمک مدام بجٹ نا دے آ پیش کننگرہ

ہراتم بجٹ کمبائن مریک تو او سنگل بک فارم پین کس اتون مفک دا بجٹ نا دے آ پیش کننگک' بندغ آتے ٹی سٹی سسپنس ودی کننگ است ہسونی ناسوب ءِ نن کل گڑاتے جم وڑ اٹ الس تون شیئر کرینن' وزیراعلیٰ بلوچستان

کوئٹہ (آن لائن) وزیراعلیٰ بلوچستان جام کمال خان پارینے کہ ای مہالو پاریٹ کہ اپوزیشن ٹھیکہ' فنڈ و کاریم کن براز کننگ اٹی ءِ نن دوبہ خلپتنگ ان' بلکہ بی این پی نا سروک و زالبول ایم پی اے نا ہیت آتے خف تو ننگے' سردار اختر تینا پارٹی نا ایم پی اے تا معلومداری واوفتے جوان درست کیک' ہندا سوب ءِ کہ اونا پارٹی نا نیاڑی ایم پی اے کل ہیت آتے کرے' بجٹ ءِ شکبر کننگ است ہسونی نا سوب ءِ بلوچستان عوامی پارٹی و سیوتی جماعت آک بھاز خواری اٹ 4 تُو اٹ الس دوست بجٹ اس جوڑ کرینو کل گڑاتے جم اٹ اسمبلی ٹی پیش کرسا پاس کرینو۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او تینا بیان اٹ کرے۔ او پارے کہ آڈیو کلھو ونوشت آتے دوارہ ہننگ وخف تو ننگے' ٹھیکہ غا تیکن رش کننگ نا ہیت ءِ ای کتنٹ' اینو ہراتم نن پانگ اٹی ان کہ اپوزیشن ٹھیکہ' فنڈ و کاریم تیکن براز کننگ اٹی ءِ تو بھاز آ بندغ آک منتوس اینونم تینٹ ہئو' او پارے کہ نن دوبہ خلپنہ بلکہ بی این پی نا سروک واسہ نیاڑی ایم پی اے نا ہیت آک ءُ۔ ثناء بلوچ، اخترحسین لانگو، حمل کلمتی، ملک نصیر شاہوانی و احمدنواز بلوچ بلوچستان اسمبلی آ جاہو کریرہ ہندن ءُ بندغ گچین کننگانے ہرافتیا داسہ اوفتا تینا سرکردہ غاک سوج ہرفنگ اٹی ءُ۔ جام کمال سردار اختر جان مینگل نا اسہ آڈیوس شیئر کرسا پارے کہ دا بابت ای نے تون امنا اٹ' نی تینا پارٹی ایم پی اے و بندغ آتے جوان چاسہ' ہندا وڑ نا ایم پی اے و پارٹی کارندہ غاک 18 جون آ ہم صوبائی اسمبلی آ جاہو' ہندا سوب ءِ کہ نا اسہ نیاڑی ایم پی اے اس کل ہیت آتے پاش کرے۔ او بجٹ نا بابت حامد میر ءِ پارے کہ بجٹ نا فائنل دروشم' کچ وشونداری کاریمک مدام بجٹ نا دے آ پیش کننگرہ' ای نی کنا ٹویٹ ءِ ہرس تو نی خنسہ کہ نن چار تُو مست بجٹ آ کاریم نا بناءِ کریسن۔ سینئر صحافی وصافیک سسپنس جوڑ کیرہ۔ وزیراعلیٰ بلوچستان تینا ہیت کہ نا کابینہ ہم بجٹ ءِ خنتنے آ وضاحتی ویڈیو کلھو اٹ پارے کہ ای تدوک آ دے بجٹ آ فائنل تران کریٹ' بجٹ فائنلائزیشن آن پد منظور مس۔ صوبائی حکومت نا مسہ سال انا کارکرد ءِ جم وڑ اٹ اسمبلی ٹی پیش کریٹ' اسہ اِرا ٹویٹ اس خناٹ کہ بجٹ ءِ نئے کابینہ خنانئے پین کس خنا' دا بجٹ ءِ کابینہ خنتو تو دیر جوڑ کرے تے؟ لوز آتے اوار سوار کننگ انگ ءِ ہراتم ہم بجٹ پیش مریک تو دا کل محکمہ غاتا خواست' گرانٹ تون اوار غٹ گڑا ڈویلپمنٹ، تنخواہ تا جم مریک' گدرینگوک آمسہ چار تُو اٹ غٹ محکمہ غاک' وزیرک' پارلیمانی سیکرٹریک' واری وار تینا خرچ آ تا بابت ڈیمانڈ' اسٹیمیٹ آتے پیش کرسا کریرہ ہراتم بجٹ کمبائن مریک تو او سنگل بک فارم پین کس اتون مفک دا بجٹ نا دے آ پیش کننگک' بندغ آتے ٹی سٹی سسپنس ودی کننگ است ہسونی ناسوب ءِ نن کل گڑاتے جم وڑ اٹ الس تون شیئر کرینن' الحمدللہ ہراوڑ بجٹ جوڑ کرین ہموڑ اسمبلی ٹی پیش کرین۔ بلوچستان عوامی پارٹی وسیوتی جماعت آک اسیجائی اٹ بھاز خواری اٹ بجٹ جوڑ کرینو۔

...........مسلم باغ' وزیراعلیٰ بلوچستان جام کمال خان و ڈپٹی اسپیکر قومی اسمبلی قاسم خان سوری پشتونخوا میپ نا راہشون عثمان کاکڑ نا کزیت آ ہڑزخواہی کننگ اٹی ءُ

عثمان خان کاکڑ مدام حق وراستی کن توار چست کرے' شاہد خاقان عباسی

کوئٹہ (آن لائن) پاکستان مسلم لیگ (ن) نا بنجائی راہشون و مسکوہی وزیراعظم پاکستان شاہد خاقان عباسی پارینے کہ عثمان خان کاکڑ مدام حق و راستی کن توار چست کرے' بلوچستان و د جاگہ نا الس نا ویل آتے مون آ اتنگ کن ہراوڑ اوکڑ داد کرے اوفتے است آن دنگ مفک۔ پاکستان ءِ عثمان خان کاکڑ کون آ اصول پسند راہشون تا گرج ءِ۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او مسلم باغ اٹ عثمان خان کاکڑ نا ہنکین اٹ دعا پاتیہ نا وخت آ ہیت وگپ کرسا کرے۔ اوڑتون مسلم لیگ (ن) نا بنجائی سیکرٹری اطلاعات مریم اورنگزیب مسکوہی سینیٹر مصدق ملک، مسکوہی صوبائی وزیر شیخ جعفرخان مندوخیل، آغا شاہ زیب درانی، سردار یعقوب خان ناصر، صوبائی صدر جمال شاہ کاکڑ وایلوفک ہم تدئسر۔ شاہد خاقان عباسی پارے کہ عثمان خان کاکڑ کون آ سیاسی راہشون نا کزیت آن ہرا سیاسی خورکی ودی مسنے اودے پُر کننگ مفک' او مدام اصولی ومثبت سیاست کرے اونا سیاسی جہد ءِ است آن دنگ مفک' نن سرپند مرینہ کہ عثمان کاکڑ ناوڑ انا سیاست نن کل انا کسر نا ڈیواءِ۔ داوخت آ مریم اورنگزیب پارے کہ عثمان خان کاکڑ کنا بھلا ایلم آ نبارئس' اوڑان بھاز گڑا ہیل کریٹ۔ داکان مست او پشتونخوا ملی عوامی پارٹی نا سروک محمود خان اچکزئی، عثمان خان کاکڑ نا فرزند خوشحال خان کاکڑ، نصراللہ زیرے، عبدالرحیم زیارتوال وایلوفتون ہڑزخواہی کریر۔

..........مسلم باغ' مسلم لیگ ن نا بنجائی راہشون شاہد خاقان عباسی عثمان کاکڑ نا کزیت آ ہڑزخواہی کننگ اٹی ءِ

بلوچستانا اپوزیشن نا حکومت تون مذاکرات کپننگ ئے نا پڑو

بلوچستان نا بجٹ غیرآئینی وغیر کانودی ءِ' بجٹ نا بابت وزیراعلیٰ تون اوار صوبائی وزیرتے ہچ سماف' ایف آئی آر درج کننگ بدنیتی و پریشر شاغنگ نا کوشست اس ئس

حکومت قول تے پورو کپننگ ءِ' مذاکرات کروک آتتون واک اف تو ننے آ انتئے بریرہ؟ اپوزیشن لیڈر ملک سکندر ایڈووکیٹ وملک نصیر شاہوانی نا پریس کانفرنس

کوئٹہ (آن لائن) اپوزیشن سیوت حکومت تون مذاکرات کپننگ و اسمبلی دیوان ءِ بٹنگ انگ کن ریکوزیشن جمع کرفنگ ناپڑو کرسا پارینے کہ اشتاف اٹ ایف آئی آر درج کننگ حکومت نا لخ اٹ لوپ مسنے دروغ تڑوک آتتون پین مذاکرات متنگ کپک، بلوچستان نا بجٹ غیرآئینی و غیرکانودی ءِ بجٹ نا بابت وزیراعلیٰ تون اوار صوبائی وزیر تے ہچ سماف۔ نن وزیراعلیٰ جام کمال تون اوار ایلوفتا برخلاف ایف آئی آر کرین' خواست آ عملدرآمد متو' دزگیری تنگ آن پد ہم 7 دے آن ننے دزگیر کپننگ ءُ۔ ایف آئی آر درج کننگ بدنیتی و پریشر شاغنگ نا کوشست اس ئس' تدوک آ نن ہم حکومتی مذاکراتی کمیٹی مقدمہ ءِ پدی ہلنگ نا قول ءِ پوروکننگ کتو۔ دا خیال آ تادرشانی ءِ بلوچستان اسمبلی ٹی قائد حزب اختلاف ملک سکندر ایڈووکیٹ، ملک نصیر احمد شاہوانی اسک اپوزیشن نا اسمبلی نا باسک آتتون اوار بجلی گھر روڈ تھانہ ٹی پریس کانفرنس آن تران کرسا کریر۔ ملک سکندر ایڈووکیٹ پارے کہ حکومت بلوچستان ناکنڈ آن مسہ سال آن اپوزیشن ءِ گٹو کننگا کہ نن مسہ سال اسمبلی نا تہٹی و پشن بلوچستان نا حق آ تیکن توار چست کرین۔ بے حس و بے سہب حکومت ہچ سرپند مفک' اینو حکومت ناسوب آن بلوچستان اٹ بےچیٹی تالان ءِ بلوچستان نا الس حق آتیان محروم ءِ نن خواست کرین کہ بجٹ آن مست پری بجٹ سیشن ءِ بٹنگ انگے ولے او وڑ کننگتو' بجٹ ءِ بلوچستان کن آ خا بلکہ خاص انگا بندغ آتیکن جوڑ کننگک' بجٹ ءِ بلوچستان عوامی پارٹی کن کاریم اٹ اتنگک و اوٹی پشن نا بندغ آتے فنڈ تننگک۔ او پارے کہ ہراتم نن بجٹ دیوان ناوخت آ 18 جون آ براتز کرین تو اپوزیشن نا باسک آتے بکتر گاڈی ٹی گڈرنگا' اوفتیا بیداد کننگا' اسمبلی نا باسک عبدالواحد صدیقی بکتر بندگاڈی نا لکنگ آن ٹھپی مس ہراوارے درمان کننگ انگ ءِ اپوزیشن نا نیاڑی ایم پی اے سے بکتر بندگاڈی اٹ ٹھپی کننگا۔ او پارے کہ اپوزیشن جماعت آک 7 میکو دے ہم بجلی گھر تھانہ ٹی کانودنا مون آ ساڑی ءُ ولے پولیس نئے دزگیر کننگ اٹی ءِ و نئے جام کمال تینا بوگس ایف آئی آر ءِ پدی ہلنگ اٹی ءِ۔ وزیراعلیٰ جام کمال ہوش کے بلوچستان نا بجٹ غیرآئینی وغیرکانودی ءِ۔ او پارے کہ حکومت تون چار وار مذاکرات مسنے' تدوک آ نن ہم حکومتی مذاکراتی کمیٹی مقدمہ ءِ پدی ہلنگ نا زبان تننگ آن پد ہم تینا قول ءِ پورو کننگ کتو' حکومت قول تے پورو کپننگ ءِ مذاکرات کروک آتتون واک اف تو ننے آ انتئے بریرہ؟ او پڑو کرے کہ داسہ حکومت تون ولدا مذاکرات مفک' چاروار حکومتی ڈل انا ننے آ بتنگ نا حوصلہ غاتے پرکنگ ئس' نن فیصلہ کرینن کہ ساڑی جام کمال نا حکومت ءِ جام کینہ۔

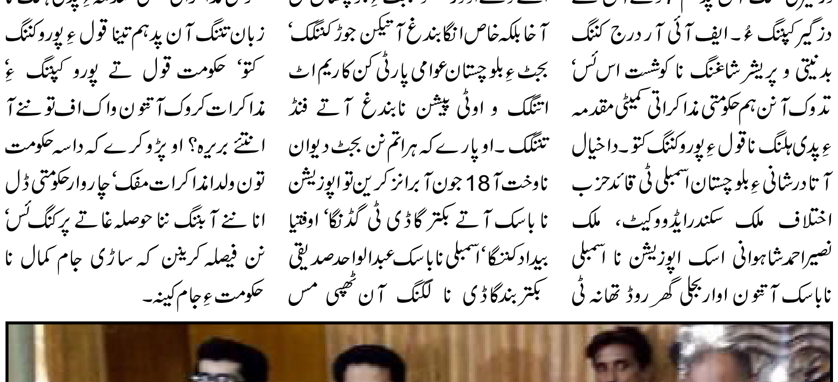

............ملتان' وزیرخارجہ شاہ محمد قریشی پریس کانفرنس کننگ اٹی ءِ

وزیراعلیٰ اسوشل میڈیا غا اختہ ءِ اوڑتون بجٹ کن وخت اف' سردار اختر مینگل

بحیثیت اسہ قبائلی وسیاسی بندغ اسے نا کنا زمواری مریک کہ ای تینا ایب کیب اٹ رہنگوک نزور واقلیت آن تعلقدار بندغ آتا رکھ ءِ کیو

بے خبری اٹ وزیراعلیٰ نا با آن راست پیش تما' اونا جندو کابینہ ءِ تے بجٹ نا بابت سماف' سروک بلوچستان نیشنل پارٹی

کوئٹہ (آن لائن) بلوچستان نیشنل پارٹی نا سروک سردار اختر جان مینگل پارینے کہ جام کمال تینٹ ہیت آتے پاش کرینے' بجٹ نا باروات وزیراعلیٰ واونا کابینہ ءِ سما الوتو بجٹ ءِ ہم ہموفک جوڑ کریر ہرافک باپ پارٹی ءِ جوڑ کریس' سوشل میڈیا غا گٹ متنگ آن کساس متنگ کیک کہ بجٹ کون آ کاریم تیکن نیتون وخت اف۔ بحیثیت اسہ قبائلی و سیاسی بندغ اسے نا کنا زمواری مریک کہ ای تینا ایب کیب اٹ رہنگوک نزور و اقلیت آن تعلقدار بندغ آتارکھ ءِ کیو بلکہ بندغ آتے ٹی اوفتا تبلیغ ءِ ہم کیو۔ دا خیال آ تادرشانی ءِ اوراجی رابطہ نا ویب سائٹ ٹویٹر آ تینا کلھو اٹ کرے۔ سرداراختر جان مینگل وزیراعلیٰ بلوچستان نا بیان کہ بجٹ ءِ نئے ای خناٹ' نئے پیس کس ونئے کابینہ خنانے دا بجٹ ءِ کابینہ خنتنو تو دیر جوڑ کرے تے؟ آ ردعمل ترسا پارے کہ اخیر بے خبری اٹ راست باغان پیش تما کہ بجٹ نا بارو اٹ نے تون اوارنا کابینہ ءِ ہم سما الوتو نا مطلب دادے کہ ہموو اکدار آک ہراف باپ پارٹی ءِ جوڑ کریر ہموفک بجٹ ءِ ہموفک جوڑ کرینو تو نے تینٹ کل ہیت آتے پاش کریس۔ دا حیرانی نا ہیت اس اف' سوشل میڈیا غا نا اختہ متنگ آن کساس کننگ مریک کہ داوڑ انا کاریم تیکن نے تون وخت اف۔ او پارے کہ ہراڑ سکان کنا voice message تعلقداری ءِ اسہ قبائلی وسیاسی بندغ اسے ناوڑ دا کنا زمواری مریک کہ ای تینا ایب کیب اٹ رہنگوک نزور و اقلیت آن تعلقدار بندغ آتا نئے بیرہ رکھ ءِ کیو بلکہ بندغ آتے ٹی اوفتا تبلیغ ءِ ہم کیؤ' سماف نے کنا ہرا ہیت جوان لگتنے' او سوج ہرفے کہ تینا بندغ آتے تبلیغ کننگ نا یا خونی تا کنڈ آ اشارہ کننگ نا؟۔

بلوچستان حکومت نا عثمان خان کاکڑ نا مرک انا انکوائری کن جوڈیشل کمیشن ٹھیفنگ نا فیصلہ

کوئٹہ (آن لائن) حکومت بلوچستان عثمان خان کاکڑ نا مرک انا انکوائری جوڈیشل کمیشن ٹھیفنگ نا فیصلہ کرینے' دارداٹ بلوچستان ہائی کورٹ نا اِرا جج جسٹس نعیم اختر افغان ورجسٹس ظہیرالدین کاکڑ ءِ پن کننگانے' محکمہ داخلہ وقبائلی امور نا کنڈ آن بلوچستان ہائی کورٹ نا رجسٹرار آ نوشتہ کروک چٹھی ٹی پانگانے کہ عثمان خان کاکڑ 23 جون آ کزیت کریس اونا خاہوت نا پانگ ءِ کہ اونا مرک طبعی اف وشفاف جاست پاست کرفنگے' کیس انا اہمیت ءِ ہرسا حکومت بلوچستان فیصلہ کرینے کہ دارداٹ بلوچستان ٹریبونل آف انکوائری آرڈیننس 1969 نا سیکشن 3 نا سب سیکشن 1 نا ردداٹ جوڈیشل کمیشن ٹھیفنگے تا کہ او عثمان خان کاکڑ نا مرک انا جاست پاست کننگ کے' دارداٹ جسٹس نعیم اختر افغان وجسٹس ظہیر الدین کاکڑ آ ساڑی جوڈیشل کمیشن ٹھیفنگے۔

روشن ڈیجیٹل اکاؤنٹ اٹ زرکاری یک ونیم ارب ڈالر آن ودا' وزیراعظم

اسلام آباد (آن لائن) وزیراعظم عمران خان پارینے کہ روشن ڈیجیٹل اکاؤنٹ اٹ زرکاری نا کچ یک ونیم ارب ڈالر آن ودانے' راجی رابطہ نا ویب سائٹ ٹوئٹر آ جاری کروک تینا بیان اٹ او پارے کہ اسٹیٹ بینک انا کنڈ آن جوان ءُ خبر اس بسنے کہ روشن ڈیجیٹل پاکستان اکاؤنٹ اہم ءُ مزل اس خلکنے۔ وزیراعظم پارے کہ اِرا دے مست (25 جون) روشن ڈیجیٹل اکاؤنٹ اٹ جم زرکاری یک ونیم ارب ڈالر آن ودانے' اوفتیان نیا پاکستان سرٹیفکیٹ اٹ اسہ ارب ڈالر نا زرکاری کننگانے' اِراتو مست اسہ ارب ڈالر نا ریکارڈ آن پد دا اڑمیکو بھلا ریکارڈ ءِ۔

اپوزیشن نا برخلاف کانودنا رداٹ ایف آئی آر درج کننگانے' لیاقت شاہوانی

اپوزیشن نا بجٹ دیوان اٹ بشخ ہلنگ آن بجٹ ءِ پین جوان کننگ مسکہ' سردار یار محمد رند انا استیفہ اونا تینا جندانا فیصلہ ءِ

داکان مست امیر وغریب بندغ آتیکن کانودات فرق ئس ولے داسہ کانود کل کن بریبر ءِ' ترجمان بلوچستان حکومت

کوئٹہ (آن لائن) حکومت بلوچستان نا ترجمان لیاقت شاہوانی پارینے کہ بی این پی نا اسمبلی نا باسک زینت شاہوانی ہراسوج آتے ہرفینے اومیت کننگک کہ اونا پارٹی ورندی ایتک، اپوزیشن نا برخلاف کانود نا رد اٹ ایف آئی آر درج کننگانے' اپوزیشن نا بجٹ دیوان اٹ بشخ ہلنگ آن بجٹ ءِ پین جوان کننگ مسکہ' سردار یار محمد رند انا استیفہ اونا تینا جندانا فیصلہ ءِ۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او پریس کانفرنس آن تران کرسا کرے۔ لیاقت شاہوانی پارے کہ کورونا وائرس نا کیس تے ٹی مچ آ ملک اٹ کمتی بسنے' تدوک آ منہ دے آن کیس تے ٹی ودکی متنگ اٹی ءِ۔ داوخت آ بلوچستان اٹ کورونا وائرس نا کیس تا کچ 47.9 مسنے' شاری تیان کورونا ایس او پی تیا عملدرآمد کننگ نا خواست کینہ۔ صوبہ ٹی ویکسی نیشن نا عمل برجاءِ ہچ ءُ کاختی اس اف۔ او پارے کہ حکومت بلوچستان تدوک آ دے اسمبلی ٹی تاریخی ءُ بجٹ اس پیش کرے' ہراٹی غٹ بشخ آتیکن بھلو بیسہ جتا کننگانے' بجٹ اٹ اوار بھاز آ ڈٹ آ تیا کاریم نابناءِ کننگانے' اپوزیشن بایدے بجٹ سیشن اٹ بشخ ہلوسس' او پارے کہ اپوزیشن نا بجٹ دیوان اٹ بشخ ہلنگ آن بجٹ ءِ پین جوان کننگ مسکہ۔ زینت شاہوانی دَرو ہرا سوج آتے کرینے اومیت کینہ کہ اونا پارٹی ورندی ایتک' نیاڑی باسک تینا حلقہ نا فنڈ آتے پین جاگہ اس خلنگ ناپارینے۔ لالا عثمان کاکڑ اسہ سیاسی ءُ راہشون اس ئس' عثمان کاکڑ نا خاہوت اگہ خواہے تے نن شفاف جاست پاست کینہ او پارے کہ کانود نا رد اٹ اپوزیشن نا برخلاف ایف آئی آر درج کننگانے' داکان مست امیر وغریب بندغ آتیکن کانوداٹ فرق ئس ولے داسہ کانود کل کن بریبر ءِ او پارے کہ نن کس ءِ کانود پرغنگ کن الپنہ۔ لیاقت شاہوانی پارے کہ سردار یار محمد رند انا استیفہ تننگ اونا جندانا فیصلہ ءِ' وزیراعلیٰ بلوچستان خواہک کہ سردار یار محمد رند پدی حکومت نا بشخ جوڑ مرے۔

کشمیر نا فیصلہ غاتے کٹ پتلیک کننگ اٹی ءُ علاون بھٹو زرداری

کٹھ پتلی وزیراعظم نا ڈکٹیشن ءِ منپنہ' عمران خان الس آن ارغ' پچ' اُراتے پلنگ اٹی ءِ' پیپلز پارٹی مدام الس تون تفینے

پیپلز پارٹی آزاد کشمیر اٹ کشمیرات جمہوریت و پارلیمانی نظام نا بنداو ءِ تخا' عمران خان کشمیر نا آ خا کلبھوشن نا وکیل جوڑ مسنے

ہجیرہ، تتہ پانی (آن لائن) پاکستان پیپلز پارٹی نا چیئرمین بلاول بھٹو زرداری پارینے کہ عمران خان کشمیر نا سفیر جوڑ مرسا مرسا داسہ کلبھوشن یادیو نا وکیل جوڑ مسنے' کشمیر نا فیصلہ غاک کشمیری الس آ خا بلکہ کٹھ پتلیک کننگ اٹی ءُ کٹھ پتلی وزیراعظم نا ڈکٹیشن ءِ منپنہ' عمران خان الس آن ارغ' پچ' اُراتے پلنگ اٹی ءِ' پیپلز پارٹی مدام الس تون تفینے' جیالہ غاک تینا خواری و جہد ءِ برجا تخر۔ آزاد کشمیر نا الس 25 جولائی آ تیر آ نشان خلسا پی پی پی نا اومیتدار آتے سرسہب کے' کپنی نا سونامی ءِ نرفے' الس نن تون تفوک ءِ اسہ واکدار اس ہم پیپلز پارٹی نا کسر ءِ تو ننگ کپک' الس وجیالہ غاتا جوش پیدوار کرے کہ پیپلز پارٹی گچین کاری تے کننگ اٹی ءِ آزاد کشمیر نا بروک آ وزیراعظم جیالہ اس مریک۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او تدوک آ دے آزاد کشمیر نا گچین کاری مہم نا رداٹ تتہ پانی وہجیرہ نا ہندا تیا جلسہ غا تیان تران کرسا کرے۔ بلاول بھٹو زرداری پارے کہ پیپلز پارٹی و کشمیری تا رشتہ مسہ چین انا ءِ نم ذوالفقار علی بھٹو و بےنظیر بھٹو تون تفیرے وانوم تون تفیر۔ پیپلز پارٹی آزاد کشمیرات جمہوریت و پارلیمانی نظام نا بنداو ءِ تخا' آزاد کشمیر نا الس عمران خان نا کپنی و بے روزگاری تون مون تتنگ اٹی ءِ۔ بلاول بھٹو زرداری پارے کہ مقبوضہ کشمیرات جاہو مریک تو عمران خان پاہک کہ ای انت کیو' مقبوضہ کشمیر اٹ مودی حکومت بیداد کننگ اٹی ءِ۔ کٹھ پتلی کشمیر ہائی وے نا پن ءِ سری نگر ہائی وے تخا' دا اونا ورندی ءِ۔ او پارے کہ کشمیر نا سفیر جوڑ متنگ نا جاگہ غا عمران خان داسہ کلبھوشن یادیو نا وکیل جوڑ مسنے' کلبھوشن یادیو ءِ این آر او تتنگ کن آرڈیننس اتنگا۔ کلبھوشن آرڈیننس آن فائدہ ہرفتو تو پارلیمان اٹ بس' عمران خان بیرہ کلبھوشن ءِ این آر او تسنے' اگہ عمران خان کلبھوشن ءِ این آر او ایتک تو نن اوڑتون تفپنہ۔

وزیراعلیٰ بلوچستان نا بیان ءِ راستکی آن چَپ پیش کننگ انگ ءِ' میر ظہور بلیدی

کوئٹہ (آن لائن) صوبائی وزیر خزانہ میر ظہور احمد بلیدی پارینے کہ وزیراعلیٰ بلوچستان نا بیان ءِ راستکی آن چَپ پیش کننگ انگ ءِ بجٹ نا تیاری ٹی غٹ محکمہ و کابینہ اوار مسنے' ولے کچ وسیکورل الوکیشن آخریکو دے پاش کننگک۔ ضلع آواران ءِ جوان مواصلاتی نظام تتنگ کن کہی سڑک آ تا منظوری ءِ تننگانے۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او تینا جاری کروک بیان اٹ کرینے۔ میر ظہور احمد بلیدی پارے کہ وزیراعلیٰ نا بیان ءِ راستکی آن چَپ بیان کننگ انگ ءِ بجٹ نا تیاری کن کل محکمہ و کابینہ کاریم کرینے' ولے اونا کچ وسیکورل الوکیشن ءِ آخریکو دے پاش کننگک و باقاعدہ کابینہ نا منظوری آن پد اودے اسمبلی ٹی پیش کننگک۔

تربت، ایف سی نا کارندہ غا تیا سم کاری' اسٹ شہید ارٹ ٹھپی مسر

کوئٹہ (آن لائن) بلوچستان ن ضلع کیچ (تربت) اٹ عسکریت پسند آتا سم کاری آن ایف سی نا اسہ کارندہ اس شہید ارٹ ٹھپی مسر۔ ایف سی حوالی نا ردداٹ فرنٹیئر کور بلوچستان 61 ونگ انا کارندہ غاک کیچ انا تحصیل منداٹ پاک ایران سیم انا خڑک آ خلوک باڑ انا رکھ کن سلوک ئسر' یک شنبے نا دے سہب انا خڑک انا مش تیان نادرست جاہو گیر آک کارندہ غا تیا چنکا بھلا سلہہ تے ٹی جاہو کریر' سم کاری آن مسہ کارندہ سپاہی حسین بخش، رضوان احمد و شبیر احمد ٹھپی مسر' ہرافتیان حسین بخش ٹھپ آ تا سوب آن شہید مس۔ خڑک آ ساڑی ایف سی چوکی آن ایف سی کارندہ غاک جاگہ غا سرمسا ورندی ٹی سم کاری کریرو لے جاہوگیرزنگ اٹ سرسہب مسر۔ یات سلے کہ پاکستان ایران تون 900 کلومیٹر بھلا سیم آ سیم انا ایپار آن جاہو وغیر کانودی ہن وبر ءِ تو ننگ کن آہنی باڑ خلنگ نا کاریم نا بناءِ کرینے ہراڑے باڑ پورو کننگانے ہموڑے رکھ اکن چوکی جوڑ کرسا ایف سی نا کارندہ غاتے تعینات کننگانے۔

وزیراعلیٰ بلوچستان جام کمال نا عثمان کاکڑ نا خاہوت تون ہڑزخواہی

مسلم باغ (آن لائن) وزیراعلیٰ بلوچستان جام کمال خان پشتونخواہ ملی عوامی پارٹی نا راہشون ومسکوہی سینیٹر عثمان کاکڑ نا ہڑزخواہی کن اونا باوہ پیرہ ئی آ علاقہ غا بس' حوال نا رداٹ وزیراعلیٰ بلوچستان مسلم باغ آ سرمس تو اوڑتون قومی اسمبلی نا ڈپٹی اسپیکر قاسم سوری، عوامی نیشنل پارٹی نا صوبائی صدر و پارلیمانی لیڈر اصغر خان اچکزئی و بلوچستان عوامی پارٹی نا راہشون سینیٹر انوار الحق کاکڑ ہم تدئس۔ وزیراعلیٰ بلوچستان جام کمال خان عثمان کاکڑ نا کزیت آ اونا خاہوت تون ہڑزخواہی کرے و اونا روح انا ایصال ثواب کن دعا پاتیہ کرے' داوخت آ تران اٹ وزیراعلیٰ بلوچستان صوبائی حکومت نا کنڈ آن عثمان کاکڑ نا کزیت نا جاست پاست کرفنگ نا بابت ہروڑ انا کمک نا باور کرفے۔

عثمان کاکڑ نا بہادری جہد و اونا قربانی تے سلام پیش کینہ' ڈاکٹر مالک بلوچ

مسلم باغ (آن لائن) نیشنل پارٹی نا سروک مسکوہی وزیراعلیٰ ڈاکٹر عبدالمالک بلوچ پارینے کہ عثمان کاکڑ ءِ ہراوڑ خراج عقیدت پیش کننگا اونا مثال تاریخ اٹ رسینگپک' عثمان کاکڑ نا بہادری جہد و اونا قربانی تے سلام پیش کینہ' نیشنل پارٹی دامشکل ناسات اٹ ایماندار نا تینائی تاغم اٹ بریبر نا شریدار ان۔ دا خیال آ تا درشانی ءِ او عثمان کاکڑ نا ہنکین اٹ دعا پاتیہ غان گڈ تران کرسا کرے۔ داوخت آ سینیٹر طاہر بزنجو سینیٹر اکرم بلوچ، بنجائی فنانس سیکرٹری فدا دشتی، صوبائی صدر عبدالخالق بلوچ، میر حاصل بزنجو نا فرزند شاوس بزنجو' مہراب بلوچ ڈاکٹر اسحاق بلوچ، علی لانگو ہم اوڑتون تدئس' ڈاکٹر عبدالمالک بلوچ پارے کہ ای سرپند مریوہ کہ ہرا بندغ آک تینا شہید آتے داوڑ اٹ خراج عقیدت پیش کیرہ و تاریخ نا کسر تے ٹی ہچ کپسہ۔

کورونا غان پین 23 بندغ زوال' 9 سَد پوسکن ءُ ناجوڑ

اسلام آباد (آن لائن) ملک اٹ کورونا غان زہمی بندغ آتیان دراخ جوڑ مروک آ تا کچ 9 لکھ آن ودانے وخت اس کہ فعال ناجوڑ آتا کچ داسہ ہم 32 ہزار 241 ءِ۔ نیشنل کمانڈ اینڈ آپریشن سینٹر نا کنڈ آن جاری کروک حساب کتاب نا ردداٹ مچ آ ملک اٹ تدوک آ دے کورونا نا 44 ہزار 544 ٹیسٹ کننگا ہرافتیان 901 بندغ اٹ وائرس پک مس۔

ہڈے تلار
talarpub@gmail.com
پبلشر عبدالحفیظ الکریم پرنٹنگ پریس پٹیل باغ کوئٹہ خان شینک کرسا بیورو آفس 302 تھرڈ فلور یونیورسل کمپلیکس فیز-I جناح روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

28 جون 2021ء

بولی نارکھا مر مریک

دن تو راج اسے نا شونداری کن بیرہ بولی نا شوندار منگ گنج اس مفک، ولے داراست ءِ کہ بولی نا جندانا شونداری کن دا الٰہی ءِ کہ ہمو بولی نالوز، نوشت، میڈیم آن ہم ایڑتر اونا پاروک آک ہمو بولی ءِ تینائی کیر۔ ودا ہموتم منتگ کیک، ہراتم دا اوفتا زرگزران یعنی زندو، روزگار جوڑ مریک۔ چاہندار آتا پانگ ءِ کہ معاشی شونداری نا سوب آن گڑا اس بولی بھاز ترند شون ہلنگ اٹی ءُ، تو بولی تا اسہ بھلوکچ اس بے شونی و دَم تنگ نا کنڈ آ ہم ہتنگ اٹی ءِ۔ دا پٹ و پول نا رداٹ غٹ آن زیات جہاندی امریکہ، یورپ و آسٹریلیا کون آ دنیا نا شوندار آ ڈیہہ تیٹی پانگوک اقلیتی بولی تے دا خلیس گھیڑ کرینے۔ رائل سوسائٹی ٹی شینک مروک اسہ پٹ و پولی رپورٹ اسیٹی پانگاسس کہ متروک مروک آ بولی تے بچفنگ نا کوشست نا بنجابا یدے شوندار آ ملک آک مریر۔ پٹ و پول کروک آ تا ٹیم انا سروک و برطانیہ نا کیمبرج یونیورسٹی تون تعلقدار ڈاکٹر تاتسویا امانو نا پانگ ءِ کہ ''دنیا نا کہی بولیک بھاز ترندی اٹ ننا دو تیان ہتنگ اٹی ءُ، ہرا بھاز گڑتی نا ہیت اسے''۔ دا پٹ و پول نا رداٹ نن دا گڑانا پدر ندءِ خلنگ خواہسن کہ جتا جتا علاقہ وڈیہہ تیٹی بولی تا چٹنگ نا اصل سوب آک انت منتگ کیرہ۔ ڈاکٹر تاتسویا امانو نا پانگ ءِ کہ مچ آ دنیا ٹی کم و وَد 25 درسَد بولی ہندن ارپر، ہرا فتے متروک منتگ نا خلیس گھیڑ کرینے۔ ساڑی پٹ و پول آن سماتمانے کہ ملک اس اگہ معاشی وڑاٹ اخس کہ شون ہلیک، ہنداخس اوٹی بولی تا کچ کم مرسا کا ہک۔ یعنی نزور آ بولیک تینے بچفنگ اٹ بے سہب مریرہ۔ پولکار آک جہاندی امریکہ نا 'اپر تنانا' کون آ بولی نا بابت پارینو کہ دانا پاروک آ تا کچ 25 اسکان سلیسنے۔ وخت اس کہ یورپ اٹی 'اُمی سمین سکنیڈے نیوین' و متکن آ فرانس اٹی پانگوک بولی 'اوورگناٹن' ہم ترندی اٹ چٹنگ نا کنڈ آ گام خلنگ ءِ۔ دا پک ءِ کہ ہراتم معیشت شون ہلیک، تو بیرہ اسہ بولی اس ہموڈیہہ اٹ سیاست و تعلیمی پڑتیا مونی مریک، گڑا مخلوق بیوس مرسا ہمو بولی نا کنڈ آ کا ہک، ہرا شون ہلکنے، و ہرا معیشت و روزگار نا سوب مریک۔ یا گڑا ایلو کسر دا سلک کہ بندغ تینٹ معاشی و سیاسی وڑاٹ متروک مرے۔ داود اوڑانا ایلو پٹ و پول آک دا خاطر آن مریرہ کہ نزوری و ویل آ تا ماس ءِ پٹسا اوفتا ایسری کن کسر کشنگ مرے۔ اینو نزور و پد تمو ک بولی تا بابت اِرا وڑانا گڑتی مون آ بتنگ ءُ، اسٹ اوفتا کہنگ ایلو کہنگ آن ٹرک منتگ نا بابت ءِ۔ ولے شیفکو کہول آ، یادا پانگے کہ ہندی کہول آ دافتے اوار سوار کرسا پیش کننگ آن است آ تے سیبو تننگ نا کوشست آک تو منتگ ءُ، ولے راتسکی ہمودے ہرانا بابت لسانیات نا چاہندار آک تینا سلاہ تے ایترہ۔ راتسکی دادے کہ ہرا بولیک کہ کسکنو، اوفتیان بیرہ اِرٹ یعنی سنسکرت و عبرانی ءِ پدی زندہ کننگ نا کوشست کننگانے، وخت اس کہ دافتیان بیدس پین اخس کہ زبان کسکنو، یا چٹانو اوفتے است آن دننگانے، یعنی کہوک ءُ بولی سے پدا زندہ کننگ کن اسہ بھلو ریاستی کاٹم خواجہی یا مذہبی تعلقداری سے نا گرج مریک۔ ولے لسانیات نا چاہندار و بولی تیکن بوڈ کنوک آ تیہ غاک ہمو بولی تا بچفنگ نا کوشست آ تیٹی ہرا فتے ویل آک گھیڑ کرسا او فتے مرک آن ٹرک کننگ اٹی ءُ، واوفک دا بابت راتسکی تے مون آ اتسا ہمو بولی تے شون تننگ نا راہشونی ءِ کیرہ۔ و ہرا فک کہ ''کل جوان'' نا نعرہ خلیرہ، ہمو بولیک دے پہ دے آ پد تمرہ، و ہرا بولی تا پاروک آک تینا و تینا بولی تا نزوری تے سرپند مریرہ، اوفتا ایسری کن کوشست کیرہ، و ہرا راہشونی چاہندار آ تا کنڈ آن مونی بریک، ہمو کسر ءِ دیرہ، اوفتا سر سہی نا گمان زیات ءِ۔

ناول ''دستار'' نا تنقیدی جاچ

.....شاہین بارانزئی

شہزاد غنی نا ناول ''دستار'' براہوئی اکیڈمی نا بست و بنداٹ 2016ء ٹی شینک مسّنے۔ ''دستار'' نا کسہ داوڑاٹ ءِ کہ ٹکری کمال خان خلق انا اسہ بااثر ءِ، انصاف کروک ءِ ٹکری سے۔ قبیلہ نا فیصلہ غاتے کیک، کس اتون بے انصافی کپک، مخلوق اوڑان خوش ءِ۔ ولے مس ہندن کہ اسہ بھلو صدمہ سے آن ٹکری کمال خان کہیک۔ سڑدار شہباز خان اونا بھلا مار شبیر جان آ ٹکری گری نا دستار ءِ تفک۔ ٹکری شبیر جان تینا باوہ نا نقش قدم آن پینگر فیصلہ غاتے ٹی پیسہ ہلنگ و مخلوق تون زیاتی ءِ شروع کیک۔ مخلوق سڑدار شہباز خان آ دانہی کا ہک۔ سڑدار شہباز خان اسہ مچی اس خواہفک۔ پانک کہ ہرکس مچی ٹی جوان ء ہیت کرے ای ہمونا کاٹم آ ٹکری گری نا دستار ءِ تفوہ۔ اسہ دلاور پنی ء ماراس کہ شارا ٹی خوانا سس جوان ء تران اس کیک۔ سڑدار شہباز خان اسہ مچی ٹی ٹکری گری نا دستار ءِ شبیر جان نا کاٹم آن ہلیک، دلاور نا کاٹم آ تنک۔ ہندا وڑ اٹ دلاور ٹکری مریک، شبیر جان اسہ لس ء بندغ اس مریک۔

کسہ نا ایلو بشخ ہرا کہ بھاز اہم ء، او دادے کہ یوسف خلق انا اسہ جوان ء ورنا سے، چاپ خلنگ اٹی جوان ء مہارت اس تنک۔ اسہ دے اوفتا اُراغا داد محمد نا مسٹر، ٹکری کمال خان نا ایڑھانا مسٹر ہرا کہ ٹکری نا مار کبیر نا پن آ ٹے، پن تے ماہ گل ءِ، اسہ وخت اس بریک تو یوسف اودے خ ٹک اُست ءِ با ایتک۔ ولے ماہ گل ءِ دا وخت آ تو سا تمپک ولے ٹکری کمال خان نا بھلا مار شبیر جان نا برام اٹی یوسف تینا ایلو چاپی آ سنگت آ تھون اوار چاپ خلنگ اٹی مریک۔ ماہ گل تینا منہ سنگت (مسٹر) آ تھون اوار کا ہک چاپ ءِ سیل کیک۔ ہنداڑے چاپ اٹی یوسف ءِ خنک تو ماہ گل نا اُست ہم ڈھیر مریک۔ ارّ فک کہ ''دا ورنا دیر ءِ؟'' یوسف نا اِرا ایڑھ جمیلہ و نور جہان اوڑتون اوارئسر۔ اوفک پارہ کہ ''دا ننا ایلم یوسف ءِ۔'' ماہ گل پائک کہ ''دا مار انا چاپ کنے تو بسٹ کشکا تخا۔'' ''یوسف نا ایڑھک ماہ گل ءِ پارہ'' ''امر کہ نی نا اوڑا کشنگوک اُس ہندن او ہم نے کن گرٹی ءِ۔ ہے وار کہ نی ننا اُراغا بسُّس ادّا یوسف نے خنا۔ ولدا ننے یکا پائک ماہ گل ءِ اسہ وار اس اُراغا اتبوخو تے۔'' خیر اِرا اُست اسٹ ایلو تون اڑینگائسر۔ اوفتا خوش قسمتی دائس کہ او فتے اِرا راز دان (یوسف نا ایڑھک جمیلہ و نور جہان) ہم ملاسس، چاپ آن پد او فتے ملِفیر۔ ایہن تو محبت نا اصول دادے کہ اولیکو وار خن تا اشارہ اٹ ہیت آک مریرہ۔ ولے داڑے رازدان کارندہ غاتا سدخہ اٹ براہ راست ملاقات مس، براہ راست ہیت آک مسُّر، ہڑتوم آ اُست آک اسٹ ایلوڑکن جگوک تخوک نُسّر۔ محبت، محبت سلیتو بلکن عشق اٹی بدل مس۔ آئندہ نا لائحہ عمل ہم جوڑ مس۔ او کان پد یوسف و ماہ گل ہڑدے نن نیمہ غا اسٹ ایلو تون ملارہ۔

ماہ گل اسہ دے تینا ما ٹکری کمال خان نا اُرا غا بس۔ ٹکری کمال خان نا زیفہ زلیخا دوستی اٹ او دے پارے کہ ''ماہ گل جوان مس بسُّس۔ نی کنا ملحڑ اُس۔'' ماہ گل نا اُست یوسف تون لگوک نُس او یکدم خاراٹ ورندی تس کہ ''ای نا مون مُٹ آ مار ءِ برام کپرہ۔'' داہیت ءِ کبیر ہم بنگ۔ کبیر ماہ گل تون سانگ آن نمن مس، ولے ٹکری کمال خان نا دا پانگ نُس کہ ''است تو ماہ گل کنا ایڑھ انا مسٹر ءِ۔ او کنے بھاز دوست ہم ارے۔ ہندا خاطر آن او دے اُراغان کشپرہ۔ ایلو دا کہ ماہ گل چُنکی آن کبیر جان نا پن آ مسُّنے۔ داسہ تو نا عزت نا مسئلہ ءِ۔ زلیخا ءِ مسئلہ نا سمائس بھاز کوشست کرے کہ ٹکری کمال خان ءِ ہم دا ہیت آ امنّا کرفے کہ داسانگ بندی مفک۔ ولے تینا گُل کوشست آتے ٹی بے سہب مس۔ ٹکری کمال خان کبیر نا منی ءِ بے چکار کرے اسہ دے زلیخا ءِ ہر فے راہی مس پارے کان کبیر کن ماہ گل آ دوتے بڑزا کینہ، گد چلو کینہ برینہ۔ دا فک ایڑے ہنار، ماہ گل ہم چاہس کہ سانگ اکن بسُّو، ہنا اُرا سے ٹی توس، ماہ گل نا لُمہ ءِ سمائس کہ مسٹر منّک۔ ایلو پارہ غان ایلم نا، نا کل انا عزت نا سوال ءِ۔ ہنا مسٹر ءِ نوار یفے وس کرے ولے ماہ گل اسٹ آ سلیس پارے دا دنیا اے ٹی لگے ای کبیر تون برام کپر وٹ۔ اخیر ماہ گل نا لُمہ بیوس مس قرآن پاک ءِ ماہ گل نا گٹ اٹی تخا، کہ دا قرآن ءِ، ہُر ہیت کپیس۔ ماہ گل ہم پارے کہ ای ہندا قرآن پاک نا سوب آن ہیت کپرہ و لے دا سانگ سانگ اس مفرو۔

خیر دو بڑزائی مس، گد چلو کنتگا۔ ٹکری کمال خان و زلیخا پدا مسُّر، ٹکری کمال خان گڑاس دھڑکو دھابو، گڑاس خار، گڑاس ارمانی کرے کبیر جان ءِ امنّا کرفے۔ ماہ گل نا داڑے کبیر تون سانگ پکا مس، ایڑے یوسف تون تن نانیمہ غا ملنگ برجائس۔ دا کان ماہ گل نا کبیر جان تون برام نا تیاریک برجا نُسّر، ایکان یوسف تون تِرنگ نا تیاریک برجا نُسّر۔ مس ہم ہندن کہ ہنام نا نن، ہنام آن پد ماہ گل یوسف تون نرّ اہنا۔ یوسف نا اسہ سنگت اس اوفتے درے ریگستان اٹی تینا سنگت اسے تون باہوٹ اِلاّ۔ اِرا تو اس یوسف و ماہ گل ہندن رہینگار ولدا یوسف نا سنگت احمد خان و احمد خان نا سنگت قیصر خان مُلا اس ایسر، اِرا ہزار روپئی تسّر، شرعی خواست آتے پورو کننگ کن تینٹ ہڑتوم آک شاہد مسّر، یوسف و ماہ گل نا نکاح ءِ خوانفیر۔ نکاح غان پد ہم یوسف ماہ گل ہنداڑے نسّر، ہنداڑے ماراس ہم مس تا۔ ایلو پارہ غان ٹکری شبیر جان اس تے سا تما، بسُّر ہڑتوم آتے خلکر کسفیر، ماہ گل ءِ بے گور وکفن بٹیر، یوسف نا لاش ءِ ایسر اُرانا تے مون آ بٹیر۔ سہب انا یوسف نا لاش ءِ اونا اُرا والاک خنار در یر کفن دفن، جہہ جاگہ کریر۔

دا مس ''دستار'' نا پلاٹ و کسہ۔ دا سہ برینہ ''دستار'' نا جوان اِنگا پہلوتا پارہ غا۔

''دستار'' نا گُل آن بھلا جوانی دادے کہ دا سر جم ء ناول اسے۔ دانا فائدہ دادے کہ براہوئی ادب اٹی ناول آ تا کمتی ءِ تو دا اسہ ناول اسے نا گیشتری ءِ۔ مصنف ناول نگار پانتنگ۔ ایلو بھلا جوانی دادے کہ داٹی تجسس ارے۔ قاری خوانسا ہندا انتظار اٹی مریک کہ ماہ گل کبیر جان تون برام کیک کپک؟ ماہ گل کبیر تون برام کیک یا یوسف تون تِرک کا ہک؟ ماہ گل و یوسف نا انت مریک؟ ماہ گل یوسف تِرنگ آن پد خنتگرہ خنتکپسہ؟ خلنگرہ خلنکپسہ؟ پین پین۔ ''دستار'' نا مسٹمیکو بھلا جوانی دادے کہ کس اس اگہ دادے خوانے تو قاری نا دتر ءِ جوش ایتک۔ قاری ہندا سوچنگ اٹی مریک کہ مُچ آ دنیا نا ادب اٹی اخلاقیات نا درس تننگ و لے براہوئی ادب اٹی انتئے غیر اخلاقیات، واہیات و گمراہی نا درس تننگ؟ قاری دا سوچنگ آ ہم بیوس مریک کہ براہوئی نوشتہ کار جہالت نا تہار مئی تے ٹی ءِ یا کہ براہوئی زبان و ادب، یا دا کہ دا ادب اٹی مخلوق نا برخلاف بھلا پیانہ غا سازش منتگ اٹی ءِ؟ پین پین۔

دا سہ برینہ ''دستار'' نا فی پہلوتا پارہ غا۔ ناول اٹی انداز بیان بیانیہ اختیار کننگانے۔ پانے جاگہ جاگہ منظر کشی و ادبی رنگ تننگ نا کوشست کننگانے و لے ادبی رنگینی بھاز کم خنتگ۔ جملہ غاتا جوڑ کننگ اٹی، سین آتے مونی دننگ اٹی، دافتا ربط ءِ است ایلو تون گنڈنگ اٹی بھاز اشتاف آن کاریم ہلنگانے۔ دا اشتاف نا اسہ مثال اس دادے ''جن بیست گاڈی تون کرم خان اس تا خلق آ راہی، کرم خان نا وتاخ اٹی اونا عزیز آک ہراتم جن رسینگا وتاخ نا تہہ پیشن بندغ آن پُر مس، حال حوال مس حق مہرانا ہیت آک مسُّر، مولوی صاحب حق مہرانا بارواٹ دا پارے کہ شریعت نا مطابق عمران دن زو است جم مروک اس الو..... انتئے کہ او عمر و عیار نا چالاکی و ٹارزن نا زورا کی تیان متاثر ئس..... اٹ دے بازار اٹی عمر و نا زنبیل ءِ پنگ نا کوشست کرینے۔ ہینڈی کرافٹ نا دکاندار اسے تون کستی تمانے..... دکان اٹی نیاڑی تا بھلا پرس ءِ عمر و عیار نا زنبیل سر پند مرسا اٹ وار دزی کرینے وہلنگانے..... دا سہ دکاندار خنک تے درگہ غا بریک سلک..... منت زاری اٹ دو تفسا مونی راہی کیک تے..... وخت اس تو خڑچی ترسا جان خلاسی کیک.....

ٹارزن ناخنتگ کن او کیہی جنگل آ تے چرینگانے..... میاں غنڈی نا باغ تے دا کاٹم اے کاٹم ..... ہزار گنجی نیشنل پارک چلتن اٹی ٹارزن نا ہکل و کوکار ءِ خلسا او میت اٹ دانگ اینگ چک کرینے کہ نوا جر بوچ اسینا پد آن ٹارزن پیشن مرے..... اخیر مونجا مرسا ہڑ سینگانے۔

عمران، عمر و عیار نا طلسمی جادوگری و ٹارزن نا جنگل نا بادشاہی کا نو د ءِ ذہن اٹی تو رسا دا زمانہ دا راج اٹی گمان کرینے..... او طلسماتی دنیا و جنگل نا دور ءِ دا خانوادہ غا دنیا ٹی پٹک..... ولے دن تپک کہ عمر و عیار و ٹارزن اینو ہم نا دا زمانہ و راج اٹی ساڑی ء، بیرہ بیرشت تا بدل ءِ..... اینوا گہ عمر واف تو اونا عیال تو ارے..... سرکاری خزانہ ءِ اسہ چف اتون غیب کننگ دنا وس آن مریک؟ گچین کاری نا نن خالی آ ڈبہ غاتے دیر پر کننگ کیک؟؟ دا مچ ہندا عمر و نا عیال نا جادو ک ء..... میرٹ ءِ عمر و نا عیال آن بیدس دیر غیب کننگ کیک ..... عمر و نا چمباز آ عیال کن زکوٰۃ نا پیسہ غاک گڑ مشتی ء..... عمر و نا عیال آن دا وخت اٹی عمران ءِ گڑاس کٹیا گڑاس آسانی دو بننگ بھاز مشکل ءِ..... ہندا وڑ مست ٹارزن نا اسہ ہکل تون جنگل نا چک آک بال کرسا آسمان آ جھمر تفیرہ..... ساہدار تا خفک جک مسرہ دم جٹ اس فکر آن لنک تا بارسرہ کہ ٹارزن نا داہکل خیرانا مرے..... ولے داسہ ٹارزن ہکل آن سلیس..... غریب نا کمک اوڑکن میار اس مس..... ٹارزن لوچ چڈی تون بہادرئس ولے داسہ مَون انگا کوس خا کی آ پتلون اٹی عمر و نا نواسہ غا تا غلام جوڑ..... دا راست ءِ مچ آ جہان منک و خنک ولے عمران ناہوش و ہورہ غریب آ تا ہے خیر خواہ غا فرضی کڑ دارک عمر و عیار و ٹارزن تون داسکان سخت ء..... اگہ جائی مروسر ہم تو نا دا سسٹم او فتے کرپٹ کریکہ.....

☆☆☆☆☆

ٹارزن و عمر و عیار

نور پرکانی

کہ او چنک ءِ داسکان دتّان کشنگ ءِ..... بلکن او نا ایلو دتّا نک پیری آن تمانو..... او بھاز کم سوچک..... ولے ہراتم سوچک تو نت تیان ہلیس کاٹم اسکان سوالیہ نشان کیک تینے..... وخت اس پانک کہ یار ٹارزن ہرانگ ہنانے گم ءِ، خنتکپک..... بازار آن کم از کم دا بس اڈہ غاتے کشا کہ..... ٹارزن بھاز ہمدرد اسے..... او بے انصافی و ظلم و زورا کی ءِ اسُل منپک..... خنسہ جنگل اٹی او امر امن و سکون تالان کرینے..... ٹارزن اسہ وار داڑے نا شارا ٹی برے ہر چوٹ ءِ راست کیک..... تو ٹارزن چوہ بریک.....؟؟؟

ای جٹ اس دن مسٹہ کہ کس ءِ بو آنٹو ہلے..... ولدا است جم کننگ کن پاریٹہ..... ٹارزن نا کا نو د جنگل نا تہٹی ءِ..... تار مہ غا جنگل اٹی بے عقل آ ساہدار تے کن ءِ..... دا شار ءِ..... روشنائی تا دا شار عقل والا انسان آ تیکن ءِ..... داڑے ٹارزن بس تو تینٹ گواش مریک..... وخت آن او چڈی ٹی ءِ..... نی ٹارزن و عمر و ءِ داڑے خوانخواہ خوار کرفیہ۔

بندغ نا بے

دادسحر

بندغ اس بندغی نا قدر ءِ پُہہ مرے تو بندغ نا بے وسیک اسہ ویل اسے آن ہم کم افس۔ اسہ وخت اسے ٹی ننا مہربان ءِ سنگت اسے آ دا اچانک ویل تمّا تو ہندا خس تینا غم اٹی ڈب ہلکو کس کہ نئے تینا تے درست کریکہ نئے پیشن نا بدر بیگانہ غاتے۔ تو ہراتم نن اونا غم تے ٹی اوار منتگ نا خواہسن ننے اونا ہیت آک اونا دا اظہار اوڑان زیات ہوغفیکہ نن حیران مسنہ فریشان۔ یا خدا داڑکن نن کن کل اکن اسہ کسر اس اسہ ذریعہ اس کرا نتئے کہ نن اوڑتون اوار مش تا گواچی مرون تو او ہراتم تینا بے کسی و بے وسی ءِ کن تو بیان کریکہ تخین اٹ ای ہوغسہ اونا کسہ ءِ بنگٹہ کنے بھاز ترس بسکہ انتئے کہ ای تینٹ دا بے وسی تے خناست کنا ہمو بے وسیک کنا است آ بسرہ کنا یات آک پین تازہ و پوسکن مسرہ تو کنے بے ہد احساس مسکہ۔ پاپسہ کہ ہرا بندغ ہمو ویل وڈ کھ ءِ خنک تو او دے ہمو کنڈ انا تہو ہم ہوغفک کنے تو اسہ بندغ اس پارے تخین اٹ او نا دڑد کنے آن منہ دے اکن گیرام ہنا۔ ای تینا تینٹ فکر و گمان اٹ تمانٹ کنا ہمو بے وسیک پدی تو بفسہ ہندا گمان کنے پلوپڑ کریس ای منہ دے تینا اُراٹی مسٹ۔ ہندا ویل آن تینے کشنگ نا آک پین وہار۔ پارے اخس کہ پین آن کنکن جوان اُس۔ کنا ایلم اس کنا دڑد ءِ پُہہ مریسہ۔ خیر او نا دا عمّی آ قصہ مرسا کرے۔ تو ہنداڑ تون اچانک کنا غمک کنا است ءِ سرفنگ ءِ شروع کریر۔ است اٹی ای ہم تو ہوغاٹہ۔ کنا جندانا بے وسیک یات بسّرہ تو ای ہم او نا مون آ حاجز مسٹ او نا حوال ءِ بنگٹ۔ تینا بے وسی و تینا لاچاری نا کسہ ءِ کریکہ ای بھاز مجبور اریٹ کنے دا کنا بے وسیک چٹ کریر الار نی غم تے مچ کم کرک۔ او تینا کسہ ءِ ہوغسہ پاریکہ کہ کنے آن کنا ایلمک کنا اخس کہ مال مڈی نسّر تینکن دریر و ولدا کنے آ ایف آئی آر ہم درج کرفیر۔ کنا ایلمک کنا چناتے اُراغان کشانو و پارینو کہ نے دا اُرا و حویلی ٹی ہچ ءِ حق اس اف کنا چنکو چنکو چناء ای داسہ دافتے دیر آ دیو کنا کس تو ار ءِ بنپک ای حیران اٹ کہ تینا دا بے وسی تے دیر ءِ پاو۔ کنے نی نظر بسس نا اُراغا تینے یلہ کریٹ۔ دا کنا ڈکھ ءِ کس اس تپک۔ اگہ نی کنتو گڑاس کمک کیس تو نما مہر آ تا مے مروٹ۔ ای پاریٹ انت اس کہ کنا وس اٹ مس انشاء اللہ نکین کروٹ۔ او موکل کننگ نا وخت آ کنا خن تے ٹی ہُر او کنے پارے کہ نا خنک انتئے پُر ء۔ داڑان داخبر مس کہ نا ویل آک ہم کنا ویل آن زیات ء۔ ای او دے پاریٹ کہ اگہ بندغ بندغ ءِ پُہہ مس او نا دڑد ءِ تینا دڑد سر پند مس تو انسان پانگ نا حق ءِ ادا کرے۔ کنے دا ہیت ءِ پاروئی الو و لے نی تینٹ کنا دڑد ءِ پُہہ مس ای سر پند مسٹ کہ نن ہڑ دوسر اسہ خاہوت اسے نا اُن۔ بندغ تینا غم ءِ پاپ ایلو بندغ پہہ مرے تے تو گڑا سنگتی ایلمی مہر وفا نا قیمت بھاز بڑ زامریک۔ داگڑاف کہ بندغ او نا بالاد ءِ ہُرے دا اف کہ بندغ ءِ غور اٹ ہُرے بیرہ ہیت دادے کہ بندغ نا چہرہ ءِ خوان گڑا معلوم مریک کہ دا بندغ ہرا ویل انا گواچی ءِ۔ انسان اسے نا خڑینک آک جہنم نا خاخر ءِ کسفرہ۔ بیرہ اگہ بندغ نا خڑینک نا قدر ءِ پُہہ مرے چائے داٹی ضرور اسہ کڑمی اس ارے۔ داٹی ضرور اسہ نا اسہ ویل اس ارے۔ ای دا پانگ خواہ کہ بندغ نا بے وسیک ہراتم اسکان نا مون آ بریرہ گڑا او دے تینٹ ایلو بندغ نا بے وسی تیا ترس بریک، دا وخت اٹی ترس کروک ءِ افک ہمو ہزار اٹی پنچ و دَہ مروءِ ہم بھاز کم ءِ۔ ای تینا خوانوک' خنوک بنوک آ تیان خواست کیوہ کہ انسانیت نا منشور ہندا دے کہ انسان اس تینا ایلم اسے نا بے وسی تے پُہہ مرے۔

☆☆☆☆☆

(پنہ 22)

ناول اٹی منہ سین آن پد چوکری گم ءِ اسُل خنتگپک۔ دُن کہ زلیخا ولدا پائک ''زلیخا اُرا نا سَفائی ٹی لگوک و ماہ گل اوڑتون اوار غالی دری تے کشاسُر، غالی تے سلاسر گڑاس سلنگ کن تخوک نُسّر'' (پنہ 29)۔ سوال دا ودی مریک کہ ہلہ چوکری انت ہرا نگ نُس کہ ماہ گل اُرا نا سَفائی ٹی زلیخا تون اوارئس، ولے چوکری اَلو۔ یا اسہ پین وخت اس زلیخا پانگ اٹی نُس'' نے سا اف دا بھلا حویلی نا سَفائی اُرا نا کار یمک، نم نرینہ غاک سہب انا بش منتگ تو سر بلیرے پدا نا نے سا اف۔ بختاور (ملحڑ ءِ) تینا دا بھلا حویلی و اُرا ءِ سنبھالنگ کیک؟'' (پنہ 58)۔ مطلب چوکری ءِ فاضل ناول نگار گیرام کرینے۔ (برجاءِ)

براہوئی میڈیا نا ستا کڑزوک آورناک

عبدالرزاق ابابکی

ای حیران اٹ کہ نزوری راج انا ہراتپہ ٹی ءِ، یا گڑا ادا پان کہ اسہ تپہ اس ہم دن اف ہرانا بابت دا پانگ مف کہ اونزور اف۔ سردار، نواب، ٹکری، میر، قبائلیت، زئی پرستی، تینائی گری، داکل ویل آتا ذکر ءِ نن نوشت آتیٹ خنہ۔ نوشت آتیٹ راج انا لس بندغ نا بابت دا پانٹنگ کہ او تو بے سیوت ءِ۔ گپ وتران نا یعنی مباحثہ غاتا تو رواج اف۔ مجلس اٹ اسہ ہیت کروک اس مریک اودے کس اس ہم نئے کنگ کپک۔ دن اف کہ اونا ہیت آک راست ءِ بلکن اونا زوراکی اونا راست و ردینک کل ءِ راست پانگ آ بیوس کیک۔ داکان بیدس پین کہی ویل آک ہم اریر ولے نوشتکار ہرا کہ تینٹ تینٹ اینو اسکان ''حساس'' گوندنگ نا کوشست آتے ٹی اختہ خننگ اک۔ انت جائی دا ہیت ہندن ءِ کہ راج ءِ بے حس، بے سیوت، نا چاہوک، خاچوک پاروک، زوراک، بیوس اٹ وٹ کروک آ نوشتکار نا جند حساس ارے؟ اوسا ء زند اس تدیفنگ اٹی ءِ؟ انت نا نوشتکار چاہک ہم کہ حساسیت انت اسے؟ براہوئی زبان و ادب ءِ خوانگ دانا نوشتوک آتون توڈ وبش کنگ آن داتم اسکان تو اسل دن للپک۔ اوفتیان زیات تو ہمو ورناک حساس ء ہرادور جدید نا تعلیم ءِ دوئی کنگ اٹی ء۔ واوفک تینا قوم وزبان نا حالیت ءِ خننگ آن پدکس اسے ڈوہدار گوندنگ یا شیف خلنگ نا جاگہ غاتینٹ گام اس ہرفرہ۔ دابابت بیرہ ورنا تا اسہ تپہ سے نا کاریم تا جاچ ءِ ہلین ہم تو سماتمک کہ اوفک تینا بولی تون اخس مہر تخرہ۔ و اوفتون براہوئی زبان نا نوشتکار آتا ہرا افتا غاوءِ بڑزانا پیراگراف اٹی کننگا۔ اوفک ہراوڑاٹ اوفتون پیش بریرہ؟

براہوئی میڈیا براہوئی صحافت و ادب آن بیدس دابولی ءِ پوسکن آ دوراتون ہم کوپہ کننگ نا اسہ سرسہب ء کوشست اسے۔ دا بابت عظیم محمد حسنی، ثناء اللہ مینگل و امداد زہری نا کوشست آتا اخس کہ ستا وسفت کننگے کم ءِ۔ بنداوی وڑ اٹ داورنا تا کسہ تعلقداری آ ئی ٹی نا دنیا غان ءِ ولے اوفک تینا برجا تعلیم تون اوار اوار تینا بولی آ ہم کاریم نا چرجوئی ءِ برجا تخار۔ دا ٹیم ورک براہوئی زبان ءِ گلوبل دنیا ٹی درستی راستی کرفنگ نا گواچنی کوشست کرے و دا کوشست آتے ٹی سرسہب ہم مس۔ اینو براہوئی میڈیا پنی آ داویب سائٹ ءِ کم و وَد براہوئی ادب تون تعلقدار ہر بندغ درست کیک۔ و ہرافتون نیٹ انا آسراتی ارے اوفک داڑان فائدہ ہم ہرفنگ اٹی ء۔ بی ایم نا گونڈ انگا پن ءِ دوئی کروک دا ٹیم ورک نا کاریم تے نمبرنگ کننگ مشکل ءِ۔ انتئے کہ اونا کروک ہر کاریم براہوئی زبان نا کسر شونی نا سوب منگ ناوس تخک۔ اسلامی معلومداری تا بابت مرے یا ادبی وسائنسی معلومداری تا ہر حوالہ غا کچین وڑ اٹ تینا بولی ٹی کاریم کننگ ءِ۔ قرآن پاک نا براہوئی ترجمہ بی ایم آ لائیو خوانگ مریک۔ کتاب جاہ ناپن اٹ براہوئی زبان نا کہی کتاب آتیان آن لائن فائدہ ہرفنگ مریک۔ دا کتاب آتے بی ایم نا ٹیم اسٹ اسٹ آ اسکین کرسا پی ڈی ایف فارمیٹ اٹ اپ لوڈ کرینے۔ سازوزیمل نا بشخ اٹ براہوئی وبلوچی زبان نا کچین آ شیئر پاروک آتا توار ءِ بندغ بنگ کیک۔ و شونکیک داڑان جوانی اٹ فائدہ ہرفنگ کیرہ۔ براہوئی زبان نا پنی آ نوشتکار آتا بابت معلومداری تیکن ہم بشخ اس جوڑ کننگانے۔ وخت اس کہ ''لوز گنج''، یعنی ڈکشنری ہم آن لائن کمک کننگ کن تیار ءِ۔ اوٹی داتم اسکان بھلو کچ اسے ٹی لوز آک تخنگانو۔ براہوئی آن انگلش و انگلش آن براہوئی ٹی لوز آتے پٹنگ نا آسراتی دوئی ءِ۔ وخت اس کہ براہوئی، بلوچی، و انگلش اٹی آرٹیکل ہم ویب سائٹ آ دوئی منگ کیک۔ ہندن آن لائن ریڈیو ہم ارے ہراڑے براہوئی و بلوچی پروگرام آک آن ایئر مریرہ۔ سافٹ ویئر نا بھلو دنیا اس ہم بی ایم اٹ آباد ءِ۔ سنگت آتون دابابت کمک کننگ اوفتے رماغنگ نا آسراتی ہم فراوان کننگانے۔ داکان بیدس رجسٹرڈ باسک آتیکن آن لائن ہیت وگپ یعنی چیٹنگ نا بشخ اس ہم ساڑی ارے۔ ہراڑے سنگت جوڑ کننگ تون اوار تینا است انا حوال آک شئر کننگ مریرہ۔ دا ٹیم ورک اسہ آن لائن رسالہ اس ہم شینک کننگ اٹی ءِ۔ ہراٹی براہوئی بولی نا نوشتکار آتا نوشت آک زیب وزینت منگ ء۔ دارسالہ نا ڈیزائننگ بھاز کچین ءِ وآئی ٹی نا طالب علم آتیان اومیت ہم ہندن کننگ مریک کہ اوفک کچین ء ڈیزائن کیر۔

براہوئی میڈیا نا کروک کاریم تا ستا دا سوب آن ہم زیات آن زیات کننگ کن است خواہک کہ اوفک دا اولیکو بندغ آک ء ہرافک دا کنڈ آ گام اس ہرفنگ تون اوار تینا دا کاریم ءِ لس ہم کریر۔ یعنی اوفک تینا دا کاریم ءِ الس اسکان سرکننگ اٹ سرسہب ہم مسر۔ براہوئی میڈیا نا بنگ آن پد داہم مس کہ پردیس اٹ براہوئی زبان نا ہرا دوستخواک نسر اوفتے براہوئی زبان نا ہندی تعلقدار آتون خڑکی ناوار رسینگا۔ واوفک تین پہ تین ءِ خوانگ و سرپند منگ کریر۔ پردیس اٹی براہوئی زبان و ادب تون تعلقدار منہ بندغ آتون درستی مہالو آن ہم مروءِ ولے ہر سنگت اسکان سرمنگ نا سوب براہوئی میڈیا جوڑ مس۔

براہوئی میڈیا ادارہ ''تلار'' تون ہم بھاز بھلو کمک اس کرے و دا سنگت آک ''تلار'' نا ویب سائٹ ءِ ڈیزائن ہم کریر وتینا ویب سائیٹ آ اودے جتا پنہ ولنک اس ہم تسر۔ دا بابت ای بی ایم نا بیرہ منتواری ءِ ہرفو تو دا اوفتا کاریم تون انصاف اس مفرو ءِ۔ ای تاریخ ءِ دا گڑا انا شاہد جوڑ کننگ خواوہ کہ ای اگہ براہوئی زبان نا نوشت وخوان کروک خیرخواہ تا کمک اٹ تینا بولی کن اسہ چنکو گام اس ہرفسا سفر اسے برجا تخنگ کریٹ تو داکنا کاریم وچنکا گام ءِ اسہ بھلو جپ اس جوڑ کرسا چ آ دنیا نا مون آ درستی راستی کرفنگ نا سوب بی ایم جوڑ مس۔ داڑکن بیرہ کنا منتواری آن اوفتا منت اسل ہرفنگ مفک یخین اٹ تلار تون کمک و اوفتا ایلو کاریم تا ستا ءِ تاریخ کیک و یخین اٹ تاریخ مدام راست و دروغ تے جاڑ کروک مسنے۔

براہوئی میڈیا نا ٹیم یک و نیم سال بھاز ترندی وجوزہ اٹ کاریم کرے داسنگت آتا است خواہی داخس وڈا کہ اوفک اسہ ادبی ء تنظیم اسے نا ہم بنداو ءِ تخار۔ دا تنظیم نا باسک آتا زیات کچ ہندا پوسکن بروک آ ورناک نسر ولے اوفتا نشست آک برجاء نسر وخت اس کہ بی ایم نا یک و نیم سال تدینگ آن پد دا ورنا تا سرجز آتے ٹی بھاز بھلوفرق اس محسوس مس۔ سوج روج کننگ آن پد معلوم مس کہ دا سنگت آک تینا تعلیمی امتحان تے ٹی گٹ ء۔ دابنگ آن پدنن است جم کرین کہ بھلو ویل اس اف و سنگت آک امتحان تیان پد ولدا فعال مرور ولے راستکی دن الّو و منہ وخت آن پد امداد زہری نا اسہ مضمون اس ''تلار'' کن دوئی مس دا مضمون نا خوانگ آن یخین اٹ است ہسونی مس۔ انتئے کہ داٹی بی ایم نا ٹیم انا غیر فعالیت نا بابت دا پانگاسس کہ اسہ تپہ سے نا کنڈ آن ہم اوفتے است بڑی مفتنگ ءِ۔ یخین اٹ اوفک داخس بھلو کاریم اس کریر تو اوفک است بڑی نا خواہندار ہم مسرہ۔ انسان نا فطرت ءِ کہ او ہرا جوان انگا کاریم ءِ کیک اونا بدل اٹ است بڑی تا استخواہی اس ہم تخک۔ ولے دا راستکی آن ہم نہ من منگ مفک کہ نن ہرا راج اٹی زند تیر کینہ اوڑے است بڑی پن نا ہچ ءِ گیک اس اف۔ نن ''است بڑی'' یعنی ''حوصلہ افزائی'' پنی آ لوز ءِ اینو اسکان رواج تتنن۔ ای تینٹ ہم دا آزمونہ غان گدرینگانٹ۔ براہوئی زبان اٹ اسہ ریگولر اخبار اس بناء کننگ آن پد کنےلس بندغ، طالب علم تپہ، لس نوشت کار آتیان تو بھلو است بڑی اس رسینگا ولے براہوئی زبان نا ''تمبہ'' پانگوک آک اِرا لوز ہم سفت اٹ پاتوسہ۔ بلکہ ہد دائس کہ بھاز آک تلار کن نوشتہ کروک آتے دا ہم پاریرہ کہ براہوئی نوشت وخوان اٹ تینا وخت ءِ انتئے زیان کیرے۔ اسہ پین جاگہ اس براہوئی زبان ناپن آ بھلو پنداوڑی و ماڑی و آسراتی تا خواجہ مروک ارا خواجہ اسہ نوشتکار اسے نادا پارسا است ءِ پرغار کہ اوفک تو ''تلار'' ءِ ہچ خوانپسہ ولے راستکی دائس کہ او بندغ آتیکن تلار ہر ہفتہ غا ہناکہ و اوفک اونا نوشت آتیا کمنٹ ہم کریرہ۔ داکان بیدس پین ہم کہی ہندن ءِ واقعہ اریر کہ براہوئی زبان وادب ناپن آ پن کٹوک و آسرات زند اس تدیفوک آک بولی نا بابت نا استی تے ودی کننگ نا سوب مسر ولے ''تلار'' تون اوار تلار نا خوانوک آک ہم مونی گام خلسا کریر۔ و اوفتا است بڑی وحوصلہ افزائی نا تینے وخت اس ہم آہری خیال کتوس۔ منگ کیک کہ نن است بڑی کڑزپرون ہم ولے براہوئی میڈیا است بڑی تا حقدار ءِ۔ و دا راستکی ءِ بی ایم نا ٹیم ورک ہم داسہ سرپند مسنے کہ بیرہ است بڑی تے کننگ اٹ کاریم مفک، و دا راج آن غا و کننگ ہم مفک۔ دا خیال ءِ مونی درسا او اسہ وار ولدا اسہ ہندن ءِ وخت اسے آ تینا کاریم کن پرعزم خننگ ہراتم او تینا ارا سال ءِ پورو کننگ اٹی ءِ۔

بولی نا بارہ ٹی جاہندارآتا خیال آک

تدوکا وخت انا بولیک ہرا اینو تاریخ نا بشخ اس جوڑ مسنو۔ تینا جاگہ غا لسانیات نا ماہر آک دنیا ٹی ساڑی بولی تا گونشت ءِ ہم خڑک خڑک ہفت ہزار پارہ۔ یعنی کروڑ آ بندغ آک اینو ہم ہزار آ بولی تیٹی نہ بیرہ ہیت وگپ کیرہ بلکہ دافتیان کیشتر نوشت وخوان نا ہم ذریعت اریر۔ بے شک دا اسہ بھاز بھلو گونشت اسے۔ ہرادے پایان کننگ نہ بیرہ اسہ مشکل ءِ کاریم اسے بلکن داخہ در بھلوکچ اسے ٹی ساڑی بولی تا بارو اٹ اسٹ اسٹ آ و جتا جتا معلومداری و جاہنداری دوئی کننگ اوڑان ہم زیات مشکل ءِ۔ ہندا سوب آن بولی نا ماہر و زانت کار آک دارداٹ آسانی ودی کننگ کن وخت اتون اوار اوار تینا تینا وڑ اٹ منہ بولی ءِ اسہ کڑدہ سے ٹی اوڑدہ کرسہ اسہ خاہوت اسے ناپن آ اوار کننگ آن گڈ ہندا بنداوآ اوفتا تاریخی، علمی و سائنسی جاچ ءِ ہلنگ نا کوشست کرینو۔ بولی تے کڑدہ و کڑدہ غان گڈ خاہوت آتیٹی بشخوک آ ڈٹ و ڈول ءِ لسانیات نا بولی ٹی بیانیہ لسانیات و تقابلی یا تاریخی لسانیات ناپن تننگانے۔

بیانیہ لسانیات نا رداٹ بولی تا وار پہ وار ردوم نا جاچ و تقابلی صورت آن ودی مروکا حالیت و بنداوی اصول آتا مطالعہ ءِ کننگک۔ ہندن تقابلی یا تاریخی لسانیات بولی تا راہندی شیفی بڑزی، تاریخ و تین پتین نا سیالی واوار انگا بنداوی آ خاصیت آتا تقابل نا مطالعہ ناپن ءِ۔ داڑان بیدس داردات صورتیاتی یا نسبتی نا اصطلاح آک ہم پنیء۔ دن تو لس وڑاٹ دنیا نا بولی تے دوسَد کڑدہ وہشت بھلو خاہوت، ہند یورپی، سامی، ہند چینی، منڈا، امریکی، بانتو، ملایا و دراوڑی ٹی بشخنگک۔ و ایلو بولی تے ہنداتیان اسہ نہ اسہ خاہوت تون گنڈنگک۔ ولے داڑے نن دا ہم پان کہ بولی تا خاہوت آتا بشخ وپانٹ داوخت اسکان گڈیکوشکل اٹ مونی بتنگ کتنے۔ مطلب دا کہ داڑے بیدس منہ خاہوت آن ماہر آتا نیام اٹ ٹہنداری خننگپک۔ ودا رداٹ اینو ہم علمی و تاریخی بنداوآتیا پٹ وپول برجاءِ ہندن اگہ نن وخت اس دا رداٹ اینو اسکان نا مروک انگا۔ پٹ وپول نا جاچ اس ہلنگ و دادرک خلنگ خوان کہ دانا بنا ہراتم وامرمس و دا باروٹ جاہوک آک انت انت نظریہ مونی ایسٹو۔ بولی تے ہرا ہرا بنداو آ ہرا کڑدہ و خاہوت اٹ بشخنگانے تو داڑکن یقینی وڑاٹ ننے تاریخ ناپنہ غاتے ہڑسہ بھاز پدی ہنوئی تمک۔ جاہوک آک دا تاریخی سفر ءِ جاڑدہ میکو صدی آن بنا کیرہ۔ مطلب دا کہ بولی تا باروٹ باقاعدہ جاہنداری و معلومداری نا علم انا بنا ہندا صدی آن مریک۔ و دانا اعزاز ءِ ماہر آک دنیا نا پنی آ اطالوی شاعر دانتے ءِ ایترہ۔ ہرا اولیکو وار 1303ء ٹی بولی و بولی تا خاہوت آتا کنڈ آ اشارہ کرے۔ و دا رداٹ اسہ پوسکن ء بنداواس تخا۔

دانتے اولیکو وار اطالوی و فرانسیسی ءِ اسہ کڑدہ، اسہ خاہوت نا بولی پارے داڑان بیدس دانتے ہموشاعرس ہرا دنیا ءِ ادبی و لس بولی نا تصور ءِ ہم تِس۔ داڑان پد وخت اتون اوار اوار دا رداٹ مچے بھاز کاریم ضرور مرسہ ہنا ولے دا باروٹ پٹ وپول و کاریم سہی معنہ اٹ اٹڑدمیکو صدی آن بناء ہلیک۔ ہندا صدی نا اسہ پنیء ماہر لسانیات اس کہ اونا پن لینبیز ءِ او بولی تا اسہ نسبی ء راہند اس مونی اتیک۔ ہندن لینبیز یورپ، ایشیاء، افریقہ وامریکہ نا بولی تے ہم اصل قرار اتیک۔

جرمنی نا اسہ ماہر لسانیات اس کہ اونا پن فریڈرک فان شلیگل ءِ او بولی تے نسبی و صوریاتی بنداو آتیا کڑدہ غاتیٹی بشخک۔ ولے اونا بھلا ایلم اے ڈبلیو شلیگل داکل آن جتا بولی تے بیرہ مسہ کڑدہ غاتیٹی بشخک۔ اے ڈبلیو شلیگل اولیکو کڑدہ ٹی ہمو بولی تے تخک ہرا بیرہ اسہ رکنی ء بولی پانگرہ۔ و اوارٹمیکو ءِ سبقلاحی و مسٹمیکو ءِ اشتقاقی ناپن ایتک۔ پدا مسٹمیکو کڑدہ ءِ پین اِرا جاگہ غا ترکیبی وتحلیلی ناپن اٹ بشخک۔ ڈنمارک نا ماہر لسانیات ریسک اولیکو وار 1814ء ٹی بولی تا تین پتین نا سیالی نا اصول آتے پیش کرسہ بولی تے اوفتا گرامر تا بنداو آ اسہ کڑدہ و خاہوت نا نظریہ ءِ مونی اتیک۔ اونا پانگ ءِ کہ بولی تا گرامر نا اسٹ منگ اوفتا ''اسہ خاہوت'' نا کل آن بھلا سند منگ کیک ریسک اولیکو وار ہند یورپی و فنش بولی تا گروہ بندی ءِ ہم کرے او ہند یورپی خاہوت نا بولی تے شش جاگہ غا بشخک ہرادا اوڑٹی ء۔

1-انڈین (ہندوستان نا بولیک)
2 - ایرانک (فارسی، آرمینی و اوسٹیک بولیک)
3-تھریسین (یونانی، لاطینی)
4-سرمائسین (لٹیک، سلاوی)
5- گاتھک (جرمانک، اسکنڈی نیوین)
6- کیلٹک (برطانوی، گیلک)

داڑان بیدس ریسک ہمو ماہر ءِ ہرا اولیکو وار دراوڑی بولی تے سنسکرت آن جتا کرے۔ جرمنی نا اسہ پین ماہر اس کہ او ریسک نا ہم سن ہم ارے ''فرانز بوپ'' ءِ اونا دارداٹ تینا جتاء نکتہ نظر اسے۔ بوپ بولی تے لسانی بنداو آ مسہ جاگہ غا بشخک اونا خیال ءِ کہ بولی تا اولیکو وڑ یا کڑدہ ہمو دے ہرا اسہ رکنی ء داڑ کن او چینی بولی تا مثال ءِ ایتک۔ ہرا گردان نا عمل آن نا بلد ءِ۔ وارٹمیکو وڑ ہمو بولی تے پائیک ہرا مریرہ تو مسہ حرفی ولے اوفتا مادہ غاک ارا حرف آ اوار مریرہ۔ او دافتا مصوتہ غاتا بدلی آن پوسکن ء کلمہ ہم جوڑ مریک۔ ودا قاعدہ غا ہم پورو بریرہ۔ دا کڑدہ ٹی او سامی بولی تے شاغک۔ ہندن مسٹمیکو بولی تا وڑ ہمو کڑدہ ءِ پائیک ہرافتا مادہ غاک تو اسہ رکنی مریرہ ولے ترکیبی و تعریفی صلاحیت تخرہ۔ دافتیٹی تعمیری کلمہ یا سابقہ ولاحقہ غاتا استعمال ہم مریک۔ دا کڑدہ ٹی ''بوپ'' ہند یورپی وایلو ہموکل بولی تے اوار کیک ہرا فک اولی و ارٹمیکو کڑدہ ٹی ہتنگ کپسہ۔

ہندن ولیم فان ہمبولٹ ہم جرمن نا ماہر لسانیات اسے او بڑزکو ماہر آتا دورانا پن اسے۔ اونا پانگ ءِ کہ بیدس چینی بولی آن کہ اودے گرامر اف ایلو بولی تا مُسہ صورت منگ کیرہ ہمبولٹ دا وڑتیان اولیکو ءِ اشتقاقی یا تعریفی ارٹمیکو ءِ امتزاجی، اتصالی، تالیفی یا ارتباطی و مسٹمیکو ءِ انضمامی ناپن ایتک۔ ہندن ہمبولٹ نا نظریہ غان خڑک خڑک اسہ پین نظریہ اس آگسٹ فریڈرک پاٹ پیش کیک۔ او بولی تے چار کڑدہ انفرادی، تالیفی، تعریفی وانضمامی ناپن اٹ بشخک۔ ہندن اسہ پین پن اس آگسٹ شیلچر ناہم ارے او ہم بولی تا بشخ وپانٹ خڑک خڑک بڑزکو وڑ اٹ کیک۔ اونا باروٹ دا پانٹنگ کہ شیلچر دنیا نا ایلو بولی تے تو صوریاتی وڑ اٹ ولے ہند یورپی خاہوت ءِ نسبی بنداو آ تیا بشخک۔ ہندن گدرینکو کا وخت انا ماہر آتیان بیدس اینو نا دورانا ماہر وجاہندار

محمد اقبال ناظر

آک دارداٹ جتاجتا نظریہ مونی اتیرہ۔ مثال نا وڑ اٹ پنی آ فلسفی علی عباس جلالپوری کہ دنیا نا بیرشتی زند وبود ءِ بھاز خوڑتی اٹ جاچ کیک اونا پانگ ءِ کہ بولیک دنیا نا بار بھلانسل سامی، مغولی، حبشی، و آریائی نا رداٹ بشخوک ء۔ او پدا ایلو بولی تے ہندا خاہوت آتا شاخ سرپند مریک۔

ہندن پروفیسر خلیل صدیقی کہ دادورانا اسہ پنیء ماہر لسانیات اس جاہنگک او ہم دارد اٹ پک ء گونشت مونی اتیک۔ او تینا کتاب ''زبان کیا ہے'' ٹی بیرہ گڑاس پنی آ خاہوت آ تا زی آ بحث کیک ہرافتیٹی ہند یورپی (ہند ایرانی، ہند آریائی، جدید ہند آریائی) دراوڑی و سماجی خاہوت آک اوار ء۔

داڑان بیدس ڈاکٹر فرمان فتح پوری ہم بولی تے بیرہ مُسہ خاہوت آریائی، سامی، و تورانی ناپن اٹ بشخ وپانٹ نا نظریہ نا قائل خننگ۔

یقینی وڑاٹ داوڑ انا بشخ وپانٹ آن بولی تا خاہوت آتا پک ء گونشت مونی بفک ولے داڑے داہیت ضرور نمہ دار مریک کہ داکل عمل آن بولی تا بارو اٹ جاہنداری ومعلومداری نا علم اٹی ودی مسُنے۔ و داعمل اینو سائنسی بنداو آتیا پین مُستی روان ءِ۔ ہراڑان دا امیت ودی مریک کہ بروکا وخت اٹی دا ویل ایسر مرو و دا رداٹ بشخ وپانٹ نا اسہ جوان ء و مستند عمل اس مونی برو۔

☆☆☆☆☆

انسانی تاریخ

انسانی تاریخ اٹ انسان مدام راجی و روحانی غلامی یا جبریت (Compulsineness) آن یا پدا جبلت (Instinct) نا کانودنا رداٹ تینے ''آجو'' کننگ نا جہد وکوشست کرینے۔ ہندا وڑٹ انسان تینا ''ارادہ'' و کرداریت (Behavcourism) و ''اختیار'' نا دا گرج ءِ زندانا مسخت پہہ مریک۔ ایلو کنڈ آن ہندا سوج نا ورندی ءِ ہر فلاسفر وادیب تینا علم و تحقیق نا یا نظریہ و تصور (Conceptand Faith) نا ردٹ تتنگ کن زندانا غٹ پالوتے بحث کرینو۔ اسہ دانشورا سے ناخڑک آ کہ ''زند'' بیدس ''مسخت و ارادہ'' سے آن وجود اٹ بسُنے ہنداوڑ زندانا ہچ مسخت اس ہم متعین منگ کپک''۔ چنگیز و ہلاکو کونو ذہن تخوکو بندغ تینا نظرات ''زند'' بے کچ بندغ آتا باہ تتنگ نا سرسوبی نا بیرک ءِ خلنگ ایلو تامرک ءِ تینا زندانا ماڑی اڈ تتنگ اٹ خوش ومست مریک......! ہر غلام ذہن نا زندانا مسخت تینا تینا آقا تا زندانا تقلید کننگ مریک، ہر غلام استحصالی راج نا پڑزہ و بشخ منگ خواہک اوفتا نظریہ وتغک تھنک ٹینک اس، وزیرو سیکرٹری اس، راج دشمن کڑدار اس منگ کن بےقرار و بےسُد مریرہ و ہندن ہر غلام راج نا بندغ آک تینا خنوکا تغ تیکن تعبیر آن ہورک مرسہ کیرہ۔ ہندا وڑٹ کس دولت اٹی عزت و پنی منگ نا شونک اٹ دربدر مریک تو کس اس ادب و آرٹ نا صلاحیت نا ذریعہ آن راج اٹ جوش و جوزہ نا زندانا مسخت ءِ دوئی کننگ خواہک و دا مسخت ارادہ آن پاش مریک

''ارادہ'' نا باروٹ قرآن پاک اٹی بریک (انما الاعمال بالنیات) یعنی

غفور جان ساسولی

عمل نا دارومدار نیت ارے۔ عربی زبان اٹ نیت ارادہ ءِ پارہ۔ ارادہ بنیادی وڑ و ڈول اٹ اسہ بھاز شابیت ءِ مطلب و مفہوم تخوکو لوز اس ارے۔ ہرار جحان ورویہ ءِ تینا پارہ غا اسہ دائرہ سے ٹی اتیک و جبلیاتی اعتبارات گرج نا ہم نمائندگی ءِ کیک۔ ہرا بندغ دریاب و مش آن ایپار منگ نا ارادہ کپک (ارادہ کننگ، ارادہ ءِ تینا دماغ اٹی تیار کپک) گڑا تو یقینی وڑٹ او ہمو ہندآ مدام سلوک مرو۔ ارادہ ہم تو انسانی تجربہ و عقل نا جوہر حقیقی ارے ہرا گرج آتا گرنگ ہلوکا ویل آتے ایسر کیک اول ''دماغ''، ولدا ''ذہن''، و ''عقل'' نا کڑمی وشابیتی نا دائرہ کار ءِ تالان کیک۔ ''وجوز'' نا منگ (نہ منگ) ءِ ارادہ آن بیدس ہچو ''عمل'' اس تینا مسخت اسکان سرمنگ کپک مسخت اسکان یا مسخت اسے دوئی کننگ ءِ اونا پورا منگ اسکان ہچو گڑاس سرسوبی نا دعوت اس تتنگ کپک۔ ہندا سوب ءِ کہ صوفیک صدی تیان ''عشق ءِ عقل نا بیوسی تیان تصور نا ذریعہ تون لاشعوری وڑٹ عقل ءِ ارادہ نا حقیقت منّرہ۔ اوفک ارادہ و عقل نا تین پہ تینی ءِ ''یاگون منگ نا عمل''، ءِ تجربہ و مشاہدہ نا کسوٹی اتیسہ پارہ کہ ہر اوخت انسان نا عقل (یعنی مخصوص دورانا مخصوص دانائی) اسہ خاص زمان و مکان اٹی ویل آتے ایسر کننگ آن جواب تے۔ یعنی کہ ہر اوختا و ہراڑے ''انسانی اختیار'' نا دائرہ کم مریک و عقل حالت آتیان پدا رسینگک و ہرا وار اوتے پوسکن ء شکست اسے نا گمان نظر بریک تو ہمو وختا ''ارادہ نا قوت'' مسخت اسے آ سرمنگ اسکان ویل آتا بھلا مرحلہ ءِ پورو کیک۔ ''ارادہ''، عقل نا پوسکنا تجربہ نا لمبہ ءِ بڑز کرسہ اودے منطقی جواز و سبب آتے پٹنگ آ راضی کیک ڈنکہ مُست انا الف لیلائی کسہ غاتا ذریعہ آن بال کننگ نا خواہش نا تصوراتی خیال آک یا اینو نا پوسکن آ ارادہ نا عملی دروشم نا نظریہ'' بگ بینگ نا اسہ انقلابی ء تجربہ اس نظر آن گدرینگک ہرا انسانی سوچ نا ارادہ غاتے اسہ تجرباتی وتجزیاتی پوسکنی نا پارہ غا (سائنسی پس منظرات) گام اس ارے۔ ہنداوڑ جتا جتا علم تا وسیلہ غان سرسوبی نا ارادہ مکمل دروشم اٹی ننے آ درشان منگ اٹی ءِ۔ ارادہ ناچپی و راستی تنقیدی پہلو، اونا معیار، غلط و درست، بے وڑ، درست آ طریقہ وواضح کمی و بیشی اسہ جتاء منطق اس ہم پاش کیک ولے دا ہمو ارادہ نا نوعیت ءِ دارومدار تخک کہ ہرا دانا بکار آن بلد مریک دا تحریک و تبدیلی آن پوسکن ءِ ''ترکیبی عمل'' اسے آن واقفیت ودی کیک اسہ صلاحیت اسے تحریکی وڑٹ بیدار کیک، ترتیب وترکیب نا حالیت اس دوئی کیک انتئے کہ داوجودی حالت ءِ مدام برجا تخانے۔ زند انا ہمو قوت ہرا ایمان ءِ سوگو کیک و روحانی جوزہ غاتے وجود تو اوار تفک ہرادے بھازاک Entropy پم پارہ یا ہُشنگ وسڑنگ، گم منگ و پدا زندہ منگ نا دروشم اسے ٹی ارادہ نا ڈول ننے وجودی انداز اسے ٹی فطرت تون خڑک کننگ دُن پاکہ اسہ چکرنا قوت اٹ سلامت تخے۔ اسہ خالص راست حالیت آن پدچپی وجودی حالیت ءِ موروثی برجائی آن السہ غیر موروثی عدم برجائی نا چکر اٹی بٹسہ کیک ڈنکہ اگہ دانا فارمولا درست ءِ تو (Ex-x++-) یعنی ''وجود نا انکار نا اقرار بربیرارے''یا انکارنا ایلو'چپی ناچپی' مرک ارے۔

دامرک موروثی وڑٹ اراوجود نا تین پہ تینی (خڑکی یا اورمنگ) نا ذریعہ آن وجود اسے ٹی بتنگ نا دوران تخم نا بتنگ آن مریک'' دا حیاتیاتی وجودنا انکار نا دوران اقرار ٹی پاش مریک'' ڈنکہ (Ex-x-=+) (سوج کننگ نا وخت آ خیال مرے)۔ پنی آ دانشور شوپنہار عقل ءِ خواہش آتا غلام و بندی پارینے وخواہش آتے شعور آن بڑز ہم قرار تسُنے ولے کڑمب خیال کننگ ءِ تو حقیقت داڑان زرس چپ نظر بریک اگہ وخت اس خواہش آک گرج آتون اوار مفسہ یا کہ عدم مطابقت اٹی مریرہ تو ہمو خس شخصی انتشار (تین تو جنگ) ودی مریک ہندا وڑٹ راج اتون خواہش آتا عدم مطابقت راجی انتشار ودی ہم کیک (نا داسنا معاشرہ وراج نا خواہش آتا صورتحال دانا گواہی ءِ تتنگ اٹی ءِ۔ (بڑزکو ستر تیا بھاز آسنگت آک وخت اس اختلاف ہم کرینو کہ خواہش آک اینو نا گرج جوڑ مسُنو و دا امرنی پاسہ (کنا خیال ءِ کہ بیرہ مشاہدہ نا گرج بکاراٹی ءِ کہ ہرا تجزیاتی پوسکنی نا خواست ءِ کیک) ڈنکہ ارادہ حیاتیاتی جہد نا صورت اٹ انسان نا گرج آتا پورو کننگ کن بنداوی حیاتیاتی تحریک نا کاریم ءِ کیک ہندا ارادہ ہی انسانی وجود نا مونا شری کن DNA(Deoxyribonucteic RNA(Ribonucleic و acid) (acid نا ذریعہ آن اسہ منظم ءِ تحریک اسے نا کاریم ءِ سرانجام ایتک دا لاشعوری کیفیت آن شعوری حالت نا کنڈا مونا منگ نا کل آن اہم انگا گام ثابت ارے۔ ''کنا خیالے کہ بیرہ مشاہدہ نا گرج بکارٹی ءِ کہ ہرا تجزیاتی پوسکنی نا خواست ءِ کیک''۔ ڈنکہ ارادہ حیاتیاتی جہد نا دروشم اٹ انسان نا گرج آتا پورا کننگ کن بنداوی حیاتیاتی تحریک نا کاریم ءِ کیک ہندا ارادہ ہی انسان وجود نا مونا شری کن DNA نا ذریعہ آن اسہ منظم ءِ تحریک سے نا کاریم ءِ سرانجام ایتک۔ دا لاشعوری کیفیت آن شعوری حالت نا کنڈا مون آ منگ نا کل آن اہم انگا گام ارے۔ مادہ پرست خیال اٹ ہرگڑا ءِ فطرت نا جبری بشخ پارہ و فطرت نا تہہ اٹی اوار ''ٹکہ'' نا ذریعہ ترقی کروکا تبدیلی نا رجحان ارے۔ ہراوخت نا وخت سادہ آن مشکل دروشم اتیٹی بریک۔ دا تالان وشابیت آ کائنات نا کل آن بھلا بشخ سائنسدان تا رداٹ ہائیڈروجن و ہیلیم نا پیہن آ جھمبرتے آ ارے ہرا فطرت نا تہی ارتقاء نا عمل یا شکل 'صورت نا تخلیق نا عمل اسکان پوسکن پوسکن ترتیبی عمل نا ذریعہ ہم مرسہ مریک (داڑے ہائیڈروجن و ہیلیم نا سائنسی نقطہ نظر نا رداٹ وضاحت نظام شمسی (Solar (system آن ٭ ایلو علم تا ذکر اسکان کم خیال مف۔ نظام شمسی نا باروہ اٹ ننے اول جماعت آن ٭ ایم اے اسکان خوانفنگانے زرس پدا غور کننگے) ولے سرال نا گڑمی نا وجہ غان ای دادے کتاب آتا مطالعہ نا رداٹ دن ہم نوشت کننگ نا کوشست کننگ ٹی اُٹ تا کہ سرحال نا گڑاس ہق ادا مرے ونا سرحال نا نتیجہ پوک مف۔ ارادہ وجودنا مچا تحریک نا دروشم اٹ شعوری حالت نا کنڈا انگ نا جوہر ارے۔ جینیاتی سائنس نا تحقیق آتیان دوئی مروکا رزلٹ۔ ہندا حقیقت ءِ ظاہر کیرہ کہ نیامی تیزاب D N A و RNA جتا جتا قسم نا جان تخو کا مخلوق اٹی مخصوص ہیت نا ودی منگ نا رجحان نا زموار مریرہ دا تینا غٹ ارتقائی عمل تیٹی جتا جتا بشخ وادا نا غٹ مخصوص کوڈتے لاشعوری حالت اٹ محفوظ کیرہ و بروکا پیڑی تا ودی منگ کن اسہ خاص ءِ طے مروکو دروشم اسے نا حکم تے رواں تخرہ و کیمیائی تبدیلی تا عمل تیا خاص ءِ کانود اس تخیسہ کیرہ نن ہرا گڑاتے آجو پانہ دا ہم متکن آ کانودنا کوڈ نا تحت اٹ موروثیت نا رجحان اٹ تبدیلی ہتنگ نا عمل اس ارے۔ ''ہرا حیاتی اٹ جینیاتی انجینئرنگ و راج اٹ سماجی حالت آتا جبلی رجحان تا کانودنا ادراک آن پد داڑے عمل کننگ نا ذریعہ اس مریک''۔ ہنداوڑ انسانی عقل یا شعور بیرہ تینا ودی منگ اٹ تبدیلی اتنگ نا رداٹ تینے کانود نا پابند جوڑ کیک بلکہ راج نا استحصالی وڑ نا ابنارمل دروشم اٹ تبدیلی اس ہم اتنگ کیک و دا تبدیلی ہر امست نا ساہ تخوکا خلکت اٹ لکھ سال اٹی فطری حالت نا جبر آتا کیرغ آن پاش مسنو۔ انسان تینا وس ووڑاٹ تبدیلی اس ہم اتنگ نا کوشست کرینے یعنی اسہ دروشم آن پوسکنو جنس یا دروشم نا ودی نا عمل سے ٹی مونا بریک۔ ہندا رداٹ ارادہ و عقل اسہ ایلو نا تکمیل ءِ کرسہ کیرہ ڈنکہ زندٹی پروٹینی عنصراک تینے سوگو تخنگ کن اسہ رجحان اسے نا رِداٹ پٹسن نا فطرت تو اواری نا ترکیبی عمل ءِ موروثی تسلسل نا کڑی تیٹی زیات کننگ نا ارادہ اسے۔ ودن فطرت موت اٹ وجود نا اسہ حالت آن ایلو حالت اٹی بدل منگ نا ارادہ ءِ۔ ہراڑے انسان کلوننگ ٹیکنالوجی وجدید سائبرنیٹکس نا اواری نا عمل نا ذریعہ آن وجود تسلسل ءِ شعوری تسلسل تون اوار کننگ ءِ ہم تینٹ قادر جوڑ مریک۔ ''انسان ہمو واحد انگا ساہ ہلوکا خلکت ءِ ہرا جسمانی مطابقت آن آجو مطابقت نا کانود ءِ آجو Free well نا دروشم اٹ پٹانے ہندا کانودے ءِ کہ مسخت ءِ دوئی کنگ و پدا اوڑا عمل کننگ یعنی باشعور سرگرمی (محنت نا عمل The way of working in the throgh subject نا ذریعہ اٹ اوزار جوڑ کننگ نا قوت یا غرز آن ہرا لکھ سال تا وجودی جنگ کرسہ تجریدی وعمومی صلاحیت نا ذریعہ تو تصور نا مشکل و ڈکھیاء نظام اسے نا صلاحیت ودی کننگ نا ذریعہ اٹ شعوری دروشم اٹ دوئی کرینے۔ ایلو سادار نا مقابلہ ٹی دا فطرت نا بھاز آموت آتیٹی تینے وتینا تہذیبی طاقت نا (ہرا کہ محنت نا عمل اٹ بریک) ذریعہ کن درجہ بہ درجہ یا کرار کرار تینے آجو کننگ کن بھاز آ تدبیر تے کاریم اٹی اتیک۔ واو داوڑ حیاتی ءِ آجو آ ارادہ نا کیرغ آن تیر کیک۔

یعنہ تینا زند ءِ تہذیب نا منظم ءِ ٹک خیال تیٹی زیات زیبدار و منصوبہ بندی نا سماجی حیات نا سفر نا کنڈا راہی رواں کیک۔ ہندا سوب ءِ کہ ہراسہ دور ٹی عظیم آ انسانک ہرا دانشوری ء سیانڑائی نا باروٹ عظیم ءِ قول بیان کیرہ اوفک انسانی تقدیر نا اتفاقی یا غیرارادی فلسفہ نا ارادی دروشم ٹی گڑانا گڑاس فلسفہ دوئی کرینو۔

دنکہ اسہ قول اسے یعنی گڑاس ہم عدم آن وجود اٹی بفک ہر گڑا اسب گرج نا وجہ غان ارے۔ اپی کیورس اسہ بھازپنیء قول اس نن کن پیش کرینے و ہرادے نن مدام ہر ہندآ تینا بحث آتا رداٹ زبان آ تینا اتینہ کہ ''انسان تینا تقدیر نا خواجہ تینٹ ارے'' وہندن ڈیموکریٹس پا ہک بندغ تون اتفاق نا لس رواج ہندا وجہ غان ارے کہ دنکہ او تینا بیوقوفی تے نظرانداز کے بشکل اٹ اتفاق اس سیانڑائی تون اوار تمک تو سیانڑائی و خوڑت نظری نا ذریعہ مدام گڑاتے ترکیب ٹی اتنگ کیک۔

☆☆☆☆☆

28 جون 2021ء

4

Daily TALAR

The First ever Brahui Daily Newspaper throughout world

روزے لئی نوشکے تلار

.....مسلم باغ، وزیر اعلیٰ بلوچستان جام کمال خان پشتونخوا میپ نارا ہشون عثمان کاکڑ نا کزیت آ ہڑ زخواہی ناوخت آ اونا تینائی تھون ہیت کنگ اٹی ءِ

اپوزیشن الس ناحق و بلوچستان ناشونداری کن ہرفورم آ توار چست کیک، مولانا محمد ادریس

کوئٹہ (آن لائن) اپوزیشن الس نا حق و بلوچستان نا شونداری کن ہرفورم آ توار چست کیک، الس نا گچین کروک نمائندہ غا تیا بیدادی مذمت نا قابل ءِ۔ داخیال آ تا درشانی ءِ جمعیت علماء اسلام سید نا صدیق اکبر یونٹ کلی اسماعیل نا امیر شیخ الحدیث مولانا محمد ادریس، جنرل سیکرٹری مولانا خیر محمد سینئر نائب امیر حاجی محمد رمضان ڈپٹی جنرل سیکرٹری نکری محمد جان لانگو نائب امیر مفتی بلال احمد نائب امیر حافظ رحمت اللہ نائب امیر مراد بخش لانگو جوائنٹ سیکرٹری محمد سلیم لانگو جوائنٹ سیکرٹری عبدالشکور دین پوری پریس سیکرٹری عبدالستار نچاری ڈپٹی پریس سیکرٹری حافظ اعجاز احمد ڈپٹی پریس سیکرٹری محمد حنیف مالیات سیکرٹری حافظ محمد دین ڈپٹی مالیات محمد اقبال ڈپٹی مالیات حاجی عطاءاللہ سالار پرویز لانگو وایلو فک یونٹ نا مجلس عاملہ نا دیوان آن تران کرسا کرے۔

بلوچستان اٹ منشیات نا نشئی بندغ آ تا کچ انا ودنگ گڑتی نا سوب ءِ، عبدالرؤف بلوچ

کوئٹہ (خ ن) صوبائی سیکرٹری راجی آسودہی عبدالرؤف بلوچ پارینے کہ پاکستان خاص وڑ اٹ بلوچستان اٹ منشیات نا نشئی بندغ آ تا کچ انا ودنگ گڑتی نا سوب ءِ۔ داخیال آ تا درشانی ءِ او گورنمنٹ سنٹرل ہائی اسکول اٹ انٹرنیشنل انٹی ڈرگ ڈے انا بابت اڈ ہلوک دود آن تران کرسا کرے۔ داوخت آ ڈی جی راجی آسودہی حسن اللہ مردانزئی ڈرگ ٹرسٹ نا چیئرمین جاوید بلوچ، ڈپٹی ڈائریکٹر محمد اکرم کاکڑ وایلو فک ساڑی ئسر۔ دود آن تران کرسا صوبائی سیکرٹری راجی آسودہی عبدالرؤف بلوچ پارے کہ منشیات نا لعنت کیسنر آنہا رتالان منتگ اٹی ءِ دا انسان نا لائخی تے بھس کنگ اٹی ءِ، او پارے کہ منشیات نا تو تنگ کن راج انا ہر بندغ ءِ تینا کڑ دءِ ادا کروئی مریک۔ او پارے کہ حکومتی کہول آ داویل انا پڑھنگ کن ہروڑ انا گام گیج کنگ انگ ءِ دود آن اخیر اٹ سیکرٹری راجی آسودہی حسن اللہ مردانزئی و ڈی جی راجی آسودہی عبدالرؤف، ڈی جی راجی آسودہی حسن اللہ مردانزئی و ڈپٹی ڈائریکٹر جاوید بلوچ اسک چناتے انعام تسر۔

جنگل آ تارکھ ءِ کنگ حکومت والس ہڑ تو م آ تا زمواری ءِ، اعجاز احمد جعفر

ژوب (خ ن) ڈپٹی کمشنر شیرانی اعجاز احمد جعفر پارینے کہ جنگل آ ک زیبائی نا سوب و علاقہ نا شان ءِ، جنگل آ تا رکھ حکومت تو ن اوار اوار ہندی بندغ آ تا زمواری ہم ارئے درخت کاٹ کروک آ تھون بچ رعایت کنتگپک، ایف اے او نا کنڈ آن جنگل آ تا بحالی نا ڈٹ جوان ءِ گام اے، ضلعی انتظامیہ و محکمہ جنگلات نا کنڈ آن ہروڑ انا کمک کنتگک۔ داخیال آ تا درشانی ءِ اوسلیمان ریخ کلی احمدی درگہ و سرکلی ٹی اقوام متحدہ نا ادارہ برائے کن وخور وکشت وکشار (ایف اے او) نا کنڈ آن چندی کمیونٹی تے ٹی کیسی فائرز و فیول ایفی شنسی اسٹوو بشنگ و چلغوزہ پراسیسنگ یونٹ نا بنائی دود آن تران کرسا کرے۔ داوخت آ نیشنل پراجیکٹ کوآرڈینیٹر ایف اے او ڈاکٹر فیض الباری، کنزرویٹر ژوب ڈویژن محکمہ جنگلات بلوچستان محمد امین مینگل، ڈی سی ایف شرف الدین، ڈی سی ایف اوعتیق خان کاکڑ، ولیو چین اسپیشلسٹ یحییٰ خان موسیٰ خیل، محمد شیرانی، حیات خان شیرانی، محمد عابد شیرانی، قبائلی متبرو کمیونٹی نا بندغ آ تا بھلوچ اس ساڑی کس۔

پیپلز پارٹی بلوچستان نا عثمان کاکڑ نا کزیت آ است ہسونی نا درشانی

کوئٹہ (آن لائن) پاکستان پیپلز پارٹی بلوچستان نا صدر میر چنگیز خان جمالی و جنرل سیکرٹری روزی خان کاکڑ اسک پشتونخوا میپ نا بنجائی سیکرٹری عثمان خان کاکڑ نا خدمت آ تے خراج تحسین پیش کرسا پارینو کہ ایماندار نا کزیت آن ودی مروک خورکی بھلو وخت اسکان پُر منگ کپک، ایماندار پارلیمنٹ تو ن اوار ہر فورم آ غریب و مظلوم تپہ غا تا حق آ تیکن تو ار چست کرے، تینا جاری کروک بیان اٹ او پارپر کہ ایماندار عثمان خان کاکڑ بزرکو ایوان اٹ بلوچستان تو ن اوار ایلو صوبہ غا تا مظلوم و محکوم الس نا حق آ تیکن جوان وڑاٹ تو ار چست کرے، ایماندار نا کزیت آن صوبہ اسہ اہم ءِ سیاسی لیڈر اسے آن محروم منے، ایماندار نا صوبہ و الس کن خدمت آ تے مدام یات تختک۔

بلدیاتی گچین کاری تے ٹی پڑ ءِ کس کن خورک الپینہ میر عمر خان جمالی

خواننده والس نا خذمت نا جوزه غان شُپ ورناک بلدیاتی گچین کاری تے ٹی بشخ ہلیر، صوبائی وزیر ٹرانسپورٹ

بلدیاتی گچین کاری تے ٹی سر سہی کن پر عزم ان، جوان والس نا خذمت نا جوزه تخوک آ تے مونی اتنگک، ہیت وگپ

جعفر آباد (آن لائن) صوبائی وزیر ٹرانسپورٹ و بین الصوبائی امور میر عمر خان جمالی پارینے کہ بلدیاتی گچین کاری تے ٹی پڑ ءِ کس اکن خورک الپینہ، اقتدار نا شیفکو کہول آ گدر یفنگ انگ آن الس نا بنداوی ویل آ تے ایسر کنگ اٹ کمک رسینگک، خواننده والس نا خذمت نا جوزه غان شُپ ورناک بلدیاتی گچین کاری تے ٹی بشخ ہلیر۔ داخیال آ تا درشانی ءِ اوصحافی تا ڈل اتون ہیت وگپ کرسا کرے، او پارے کہ بلدیاتی گچین کاری تے ٹی سر سہی کن پر عزم ان، جوان والس نا خذمت نا جوزه تخوک آ تے مونی اتنگک تا کہ الس نا حقی معنہ اٹ خذمت منتگ کے، نا عزم علاقہ نا شونداری و شونہالی ءِ، داسال بجٹ اٹ الس نا جم فائدہ نا شونداری ڈٹ آ تے اوار کنتگا نے ہر افتا پورو منتگ آن علاقہ ٹی شونداری و شونہالی نا پوسکن ءِ کسر ملنگرہ۔ لاء کالج، ایلیمنٹری کالج نا جوڑ منتگ منزل نا نشان ءِ، شاراتون اوار خلقی علاقہ غا تا شونداری آ ہم پورو چکار کنگ انگ ءِ۔ نا شونداری ڈٹ آ تیان الس ءِ فائدہ رسینگک۔

گوادر اٹ چندی ڈٹ آ تیا عملدر آمد کنتگا نے، عبدالکبیر زرکون

گوادر (خ ن) ڈپٹی کمشنر گوادر میجر ریٹائرڈ عبدالکبیر خان زرکون پارینے کہ سنگھار ہاؤ سنگ پروجیکٹ انا ردا ٹ گوادر اٹ چندی ڈٹ آ تیا عملدر آمد کنتگا نے، شاری تے جوان و بنداوی آ سراتی تا فراوانی خاص وڑ اٹ پوسکن آ چیئن ءِ تعلیم تنگ کن چندی ڈٹ آ تیا تر ندی اٹ عملدر آمد کنگ انگ ءِ۔ او پارے کہ گوادر اٹ بجلی نا گرج آ تا ردا ٹ 97 ملین روپئی اٹ 200 کے وی نا 98 ٹانسفارم نا بست و بند کنتگا نے۔ داڑ تون اوار گورنمنٹ گرلز کالج نا ماڑی، فرنیچر و لائبریری کن 20 ملین روپئی خرچ کنتگا نے۔ گورنمنٹ گرلز ہائی اسکول گوادر اٹ 7.4 ملین روپئی آن پین کمرہ تفنگا نے وخت اس کہ گورنمنٹ بوائز ماڈل اسکول گوادر اٹ 7.4 ملین روپئی آن ودی کمرہ تفنگا نے۔ ڈپٹی کمشنر پارے کہ گوادر نا پنجا غریب مار و مسٹر طالب علم آ تے وظیفہ تنتگا نے وخت اس کہ ضلع ٹی کو الٹی ایجوکیشن نا فراوانی کن نیاڑی استاد آ تے بھرتی ہم کنتگا نے۔

کورونا وسورک تو رمہم ءِ سر سہب کنتگے، سید زاہد شاہ

سی (خ ن) ڈپٹی کمشنر سی سید زاہد شاہ نا کماشی ٹی محکمہ جانجوڑی نا افسر وکارندہ غا تا دیوان اڈ ہلک، دیوان اٹ اسسٹنٹ کمشنر سی ثناء ماہ جبیں عمرانی، ڈسٹرکٹ ہیلتھ آفیسر ڈاکٹر اکبر سولنگی، اے ڈی ایچ او ڈاکٹر ذیشان وایلو تعلقدار افسر وکارندہ غا تا بھلوچ اس بشخ ہلکر، دیوان اٹ کورونا وائرس و سورک مہم نا بابت محکمہ جانجوڑی نا کارکرد نا بابت چندی ٹک آ تا جم جاچ ءِ ہلنگا۔ داوخت آ محکمہ جانجوڑی افسر وکارندہ خاک تینا تینا علاقہ غاتے ٹی کروک گام گیج آ تا بابت جم رپورٹ ءِ ڈپٹی کمشنر سی ءِ پیش کریر۔ دیوان آن تران کرسا ڈپٹی کمشنر سی سید زاہد شاہ پارے کہ ساڑی حالیت آ تے ٹی ہلوک نا جوڑی تیان چھنگ کن محکمہ جانجوڑی نا افسر وکارندہ غا تا زمواریک مہالو آن زیات ودانو۔ داٹی چکو ڈیوائی و بے پرواہی اس انسانی جان تازیان نا سوب منتگ کیک۔

.....کوئٹہ، گورنر بلوچستان امان اللہ خان یاسین زئی عثمان کاکڑ نا مار خوشحال خان ءِ دلاسہ تنتگ اٹی ءِ

سرداررند اصول آ تیا سمجھوتہ کنگ نا جا گہ غا وزارت آن استیفہ تس، حاجی مولا بخش بلوچ

مچھ (تلار حوالکار حفیظ اللہ سنگھڑی) پی ٹی آئی ضلع کچھی بولان نا سیکرٹری جنرل ورند گروپ نا راہشون و مسکوہی ناظم و وائس چیئرمین میونسپل کمیٹی مچھ حاجی مولا بخش بلوچ مسکوہی کونسلر میونسل کمیٹی مچھ حاجی غلام سرور تا پو تینا بیان اٹ پارینو کہ پی ٹی آئی نا پارلیمانی لیڈر وصوبائی وزیر تعلیم سردار یار محمد رند بلوچستان نا عظیم ءِ لیڈر و سینئر ءِ سیاستدان اسے، اصول آ تیا سمجھوتہ کنگ نا جا گہ غا وزارت آن استیفہ ترسا تاریخ اس نوشتہ کرے، دا فیصلہ نا مچ آ بلوچستان اٹ ستاءِ کنگ انگ ءِ سردار رندانا وزارت نا چنکا وخت اٹ تعلیم اٹ بنداوی اصلاحات و ضلع کچھی بولان کن ہر اجم کاریم تے کرینے او فتے مدام یات تختک، نن سردار رند ءِ خراج تحسین پیش کینہ، سردار رند انا کماشی غٹ قوم تا بنداوی گرج ءِ۔

.....مسلم باغ، وزیر اعلیٰ بلوچستان جام کمال خان پشتونخوا میپ نا راہشون عثمان کاکڑ نا کزیت آ ہڑ زخواہی ناوخت آ اونا فرزند خوشحال خان کاکڑ تون ہیت کنگ اٹی ءِ

ذاکر رڈانا بر خلاف مقدمہ ءِ دمدستی پدی ہلنگے، قلات پریس کلب

قلات (تلار حوالکار) میر احمد یار خان پریس کلب قلات نا صحافی میر غلام حسین شاہوانی، فیض نچاری ضیاء الرحمٰن مینگل، امجد سلامی، علی احمد بلوچ، شعیب نچاری میر مقبول شاہوانی وایلو فک تینا جاری کروک بیان اٹ اوستہ محمد نا سینئر صحافی و نیشنل پریس کلب اوستہ محمد نا عہدیدار ذاکر رڈانا بر خلاف سیاسی بنداوآ دروغ نا مقدمہ درج کنگ نا مذمت ءِ کرسا پارینو کہ دروغ نا مقدمہ درج کنگ آن حق و راتکی ءِ تو تنگ مفک۔ صحافی تا بر خلاف شیطانی کنگ نا مذمت ءِ کینہ۔

ملک ءِ اسلامی نظام و حقیقی جمہوریت بچفنگ کیک، بشیر احمد ماندائی

کوئٹہ (آن لائن) جماعت اسلامی بلوچستان نا نائب امیر بشیر احمد ماندائی پارینے کہ بلوچستان اللہ نا نعمت و وسیلہ غا تیان شپ ءِ، حکمران آک وڈی خور و اوفتا نیت ساف اف، نابود و مفاد پرست حکمران پڑک انا نابودی نا سوب آن وڈی خوری، بے روزگاری و کینی ودنگ اٹی ءِ۔ سوشلزم، سیکولرازم و مفاد پرست اسلوب سیاست پاکستان نا جوڑ کنگ نا مسخت و 2 قومی نظریہ ءِ لڑ کرینے، ملک ءِ اسلامی نظام و حقیقی جمہوریت بچفنگ کیک، ساڑی حکمران آک ملک اکن سکیورٹی رسک جوڑ مسنو۔

.....مسلم باغ، وزیر اعلیٰ بلوچستان جام کمال خان پشتونخوا میپ نا راہشون عثمان کاکڑ نا کزیت آ ہڑ زخواہی ناوخت آ اونا فرزند خوشحال خان کاکڑ تون ہیت کنگ اٹی ءِ

پیپلز پارٹی صوبائی بجٹ ءِ مستر دکیک میر چنگیز خان جمالی

بجٹ اٹ بیرہ و بیرہ تینا است بندغ آ تیکن فنڈ جتا کنتگا نے، جام حکومت نا کنڈ آن بجٹ اٹ الس نا جم فائدہ غا تے اسہ کنڈ تختگا نے

حکومت الس نا گچین کروک اسمبلی نا باسک آ تے فنڈ تنگ نا جا گہ غا بلوچستان عوامی پارٹی نا بندغ آ تے فنڈ تنگ اٹی ءِ، صوبائی صدر پی پی بلوچستان

کوئٹہ (آن لائن) پاکستان پیپلز پارٹی بلوچستان نا صوبائی صدر میر چنگیز خان جمالی، جنرل سیکرٹری روزی خان کاکڑ و سیکرٹری اطلاعات سردار سربلند جوگیزئی اسک پارینو کہ ساڑی صوبائی بجٹ لوز آ تے دانگ اینگ کنگ آن بیدس پین چ اس اف، حکومت الس نا گچین کروک اسمبلی نا باسک آ تے فنڈ تنگ نا جا گہ غا بلوچستان عوامی پارٹی نا بندغ آ تے فنڈ تنگ اٹی ءِ پیپلز پارٹی صوبائی بجٹ ءِ مستر دکیک و جام حکومت ناسٹمیکو بجٹ اٹ ہم الس کن چ تختگتے، بجٹ اٹ بیرہ و بیرہ تینا است بندغ آ تیکن فنڈ جتا کنتگا نے، جام حکومت نا کنڈ آن بجٹ اٹ الس نا جم فائدہ غا تے اسہ کنڈ تختگا نے۔ او پارپر کہ مخلوط صوبائی حکومت اٹ اوار جماعت آک الس ءِ آسودہی ریسفنگ اٹ پورو وڑ اٹ بے سہب مسنو۔ الس انشاءاللہ بروک آ گچین کاری تے ٹی حکومت اٹ اوار جماعت آ تیان وونٹ انا کمک اٹ حساب ہلیک۔ گدر یگوک آ مسہ سال اٹ الس نا آسودہی و آ سراتی کن بھلو ڈٹ بنا کنتگتے، صوبائی حکومت الس ءِ تعلیم، جانجوڑی، کنوئی ءِ دیر تو ن اوار ایلو آ سراتی تے فراوان کنگ نا جا گہ غاہ رسال ارب آ روپئی تے لپس کنگ اٹی ءِ ہرا کہ حکومت نا بے سہبی نا پاش انگا شاہدی ءِ۔

سینئر وکیل آ تا میر ہزار خان کھوسہ نا کزیت آ ہڑ زخواہی

کوئٹہ (آن لائن) سینئر کامران مرتضیٰ، میر عطاء اللہ لانگو، نجم الدین مینگل، خلیل احمد پانیزئی، میر اسحٰق نوتیزئی، میر نصیر ہنگلوئی، حاجی تاج مینگل، میر ظہور مینگل، عبدالغنی مینگل، چیئرمین عبدالمالک، ملک منیر سکندر، ملک امین اللہ کاکڑ، ملک خلیل کاکڑ، محی الدین ساسولی، طارق محمد شہی، نصیب اللہ کاسی نذیر آغا میاں رؤف عطاء، سید اقبال شاہ، غلام مصطفیٰ بزدار، عظمت اللہ اچکزئی مدثر ندیم چیئرمین عمران بلوچ وایلو وکیل آک مسکوہی نگران وزیر اعظم جسٹس (ر) میر ہزار خان کھوسہ نا کزیت آ است ہسونی نا درشانی کرسا پارینو کہ ایماندار مچ آ زندءِ کا نودنا پاسداری ٹی گدر یفے، ہرانا مثال رسینگک۔ 70 سال اسکان ایماندار ملک وقوم انا عملی وڑ اٹ خذمت ءِ کرے، اونا کزیت آن ودی مروک خورکی ہچ پُر منگ کپک۔ وکیل راہشونک ایماندار نا مغفرت و پدسلوک آ تیکن صبر انا دعا کریر۔

گڑتی تیان پدہم کپوتو گریڈا سٹیشن ناڈٹ اٹ اڑندشاپرہ، سردارزادہ عبدالصمد عمرانی

قلات (تلار حوالکار) بلوچستان عوامی پارٹی نا ضلعی نائب صدر و قبائلی راہشون سردارزادہ میر عبدالصمد عمرانی پارینے کہ صوبائی وزیر داخلہ میر ضیاء اللہ لانگو و مسکوہی سلاہکار میر خالد لانگو نا منتواران کہ یونین کونسل کپوتو، محمد تاوہ نچارہ و پندران نا علاقہ نا فائدہ کن کپوتو گریڈ اسٹیشن ءِ منظور کرفسا PSDP ٹی اوار کرے، ہر اتم کیسکو والاک بسر تو کپوتو ٹی چندی ہند آ تے تینا منشا اٹ ہُرار ولدا ڈپٹی کمشنر قلات کنا کماشی ٹی کیسکو والا تے راہی کرے ای جھیڑہ ئی و بے جھیڑہ ئی ڈغار تے او فتے نشان تسٹ، داکان پد ہم او کان گڈ کیسکو والاک نائب تحصیلدار و حلقہ پٹواری قلات نا نشاندہی آ ہند اس پک کریڑ نے سا تما تو نن کیسکو والا تے ڈغار نا بابت پارین وخت اس کہ حلقہ پٹواری و نائب تحصیلدار ءِ ہم سائس کہ دا ڈغار آ جھیڑہ ارئے داسہ کیسکو نا کنڈ آن اسہ کلیئرنس ءِ لیٹر اس بسنے۔ داسہ کنے سا تما تو ای ہر چار آ یونین کونسل نا الس نا فائدہ کن اعتراض کتوٹ تا کہ الس ءِ فائدہ مرے۔ گریڈ نا ہرا ڈغار ءِ اوٹی اڑاند شاپرہ۔ داسہ زوت میر ضیاء اللہ لانگو میر خالد لانگو نا کنڈ آن گریڈ نا کاریم نا بنا کنتگک۔ ہراڑان علاقہ نا الس ءِ بھاز فائدہ مریک، او پارے کہ ڈغار نا جھیڑہ ئی منگ نا سوب آن مہالو کنا گرٹیک نسر و لے ای الس نا فائدہ و میر ضیاء لانگو نا الس کن انتخواہی تیان پد ہم ڈٹ اٹ اڑاند مفتنگ نا فیصلہ کریٹ۔

.....فیصل آباد، وزیر اعظم نا سلاہکار ڈاکٹر شہباز گل میڈیا تو ن ہیت کنگ اٹی ءِ

اوتھل اٹ ٹریفک نا جتا جتا شکست آ تے ٹی 5 بندغ زوال مسر

مکران کوسٹل ہائی وے آ کراچی آن کنڈ ملیر آ پکنک آ ہنوک 2 موٹر سائیکل آ سوار 4 بندغ ءِ پد آن بروک گاڈی گڈا

موٹر سائیکل آ سوار مسہ بندغ جا گہ غا دم تسر، اسہ ٹھپی ءِ کراچی آ راہی کنتگا ہرا ٹھپ آ تا سوب آن کسر اٹ کزیت کرے

اوتھل (آن لائن) اوتھل اٹ ٹریفک نا جتا جتا شکست آ تے ٹی 5 بندغ زوال مسر، حوال نا رد اٹ مکران کوسٹل ہائی وے آ کراچی آن کنڈ ملیر آ پکنک آ ہنوک 2 موٹر سائیکل آ سوار 4 بندغ پد آن بروک گاڈی نا گڈنگ آن زوال مسر، شکست لیاری نا خوک آ پیش بس، شکست نا ڈہ رسینگ آ لیاری پولیس نا کارندہ، ایدھی و لسبیلہ ویلفیئر ٹرسٹ نا ایمبولینس ہند آ سر مس، ہرافتا کمک اٹ لاش تے سول ہسپتال اوتھل آ سر کنتگا، وخت اس کہ اسہ ٹھپی ءِ کراچی آ راہی کنتگا ہرا ٹھپ آ تا سوب آن کسر اٹ زوال مس، ایس ایچ او لیاری طارق رحیم جاموٹ نا رداٹ ارا موٹر سائیکل آ سوار چار بندغ کنڈ ملیر آ پکنک کن ہنارہ ہرافتے پد آن بروک گاڈی ڈوک خلک ہرنا سوب آن موٹر سائیکل آ سوار مسہ بندغ ہمو ہند آ زوال مسر وخت اس کہ اسہ ٹھپی ءِ کراچی آ دنگا کہ کہ ٹھپ آ تا سوب آن کسر اٹ زوال مس۔ ایس ایچ او لیاری نا رد اٹ شکست نا زموار ڈیور و گاڈی ءِ ہلسا مستی کارروائی نا بناء ءِ کنتگا نے۔ زوال مروک بندغ آ تے محمد عمر ولد فقیر محمد، محمد فاروق ولد فقیر محمد، ساجد احمد ولد اکرام الدین و عدنان نا پن اٹ درست کنتگا نے ہرا کہ نیو کراچی نا رہینوک ء۔ داکان بیدس کوئٹہ کراچی قومی شاہراہ وایارہ انا خوک آ اسہ موٹر سائیکل سوار اس ٹرالر نا لتا ڑنگ آن زوال مس، ہرادے عمران ولد محمد قوم صابرہ سکنہ وایارہ نا پن اٹ درست کنتگا۔

.....اسلام آباد، نجائی وزیر کا نودیہ سٹر ڈاکٹر فروغ نسیم وکیل آ تے چیک تنتگ اٹی ءِ

.....سبی، ڈپٹی کمشنر سید زاہد شاہ سبی ٹی بر جا شوندار ی ڈٹ آ تا جاچ ءِ ہلنگ اٹی ءِ

قلات نا ایم پی اے نن تون کروک قول تے گیرام کرینے نور نیچاری

بلوچستان عوامی پارٹی تون گچین کاری تے ٹی سیوت کرین، پی کوشست کرسا میر ضیاء لانگو ءِ سر سہب کرین

نا علاقہ غا تے ٹی تعلیم، جانجوڑی، آ بنوشی تون اوار پین اسہ ڈٹ اسے ہم بجٹ اٹ شاغنگتو، ترجمان

قلات (تلار حوالکار) بلوچستان نیشنل پارٹی عوامی قلات نا تر جمان نور احمد نچاری پارینے کہ نن ضلع قلات اٹ بلوچستان عوامی پارٹی تون 2018 نا گچین کاری تے ٹی سیوت کرین و نن پی کوشست کرسا میر ضیاء لانگو ءِ سر سہب کرین۔ MPA قلات گچین کاری تیان مست ہرا قول تے بی این پی عوامی تون کریس داسہ او فتے است آن دریئے، وار وار اودے و او نا خوک انا بندغ آ تے یات کرفنگ آن پد ہم ننے مسہ سال آن گوجالنگ انگ ءِ، نا ووٹر آ ک نا وامیت مسنو، نا علاقہ غا تے ٹی تعلیم، جانجوڑی، آ بنوشی تون اوار پین اسہ ڈٹ اسے ہم بجٹ اٹ شاغنگتو، ہند اسوب آن بی این پی عوامی قلات داسہ پین بی اے پی تون چلینگ کپک، ضلع قلات نا غٹ کارندہ و ووٹر آ تھون سلاہ کنگ انگ ءِ زوت داسیوت ءِ پورو کنتگک۔ ترجمان مستی پارے کہ داحکومت آن مست نن میر خالد لانگو نا سیوتی ئسن او ہم ننے مچ آ قلات ءِ گوجالا، آ خبت نا لائحہ عمل ءِ پارٹی نا سلابت اٹ پک کینہ۔